

Μουσική Δημιουργία και Πράξη στη Νεώτερη Ελλάδα

*Τιμώντας τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο
(1872-2022)*

Επιστημονικό Συνέδριο



Αίθουσα Εκδηλώσεων Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας
Νικηφόρου Θεοτόκη 10

Κέρκυρα, 8-10 Απριλίου 2022

Συνδιοργάνωση
Εργαστήριο Ελληνικής Μουσικής
Τμήματος Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου,
Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας

17:00-17:30 Εγγραφή Συνέδρων-Χαιρετισμοί

17:30-19:00 Συνεδρία 1

Προέδρος: Αναστασία Σιώψη

Κώστας Ζερβόπουλος, *Η χρήση πολυφωνικών μορφών στις διάφορες μελοποιήσεις του Ύμνου εις την Ελευθερίαν*

Δημήτρης Μπρόβας, *Νεότερες ενδείξεις για τις πιθανές πηγές της αρμονικής θεωρίας του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου*

Κώστας Καρδάμης, *«Σχέδιασέ το όπως θες» ή Απεικονίζοντας τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο μέσα από τα παραμορφωτικά κάτοπτρα του 19^{ου} αιώνα*

Λητώ Αλεξάκη, *Οι σχέσεις Διονυσίου Σολωμού και Νικόλαου Μάντζαρου όπως διαφαίνονται από την προσωπική τους αλληλογραφία και η ανάδειξη του δημοτικού τραγουδιού ως πηγή δημιουργίας και των δύο ανδρών*

Διάλειμμα 10΄

19:10-20:00 Συνεδρία 2

Προέδρος: Δημήτρης Μπρόβας

Μαγδαληνή Καλοπανά, *Η Κασσιανή του Νικόλαου Χαλικιόπουλου-Μάντζαρου. Εκλεκτικές συγγένειες με έργα της έντεχνης ελληνικής μουσικής.*

Καμπάνης Σαμαράς, *Ύμνος εις την Ελευθερίαν. Η μουσική και ποιητική αξία σχετικά με την εμβληματικότητα του έργου μέσα από την τέχνη της ενορχήστρωσης του Άλκη Μπαλτά*

9:30-10:40 Συνεδρία 3

Προέδρος: Πάνος Βλαγκόπουλος

Πηνελόπη Αβούρη, *«Νέος» Φιλαρμονικός Σύλλογος Ζακύνθου: Ο διευθυντής της ορχήστρας Γεώργιος Δομενεγίνης*

Διονύσης Φλεμοτόμος, *«Η Φιλαρμονική μας είναι και απέμεινε η μόνη διασκέδασις εις τον τόπον μας». Μουσικές ανάσες στην πολλαπλά δύσκολη Γαλλική Κατοχή της Ζακύνθου*

Γιώργος Ζούμπος, *Ευθύμιος Καβαλιεράτος: Κέρκυρα-Αθήνα-Βιέννη-Αθήνα-Κέρκυρα*

Διάλειμμα 10΄

10:50-12:20 Συνεδρία 4

Προέδρος: Γεωργία Κονδύλη

Νεκταρία Δελβινιώτη, *Το Παράρτημα του Εθνικού Ωδείου στην Κέρκυρα μέσα από την επιστολογραφία του Μανώλη Καλομοίρη*

Λοίζος Παναγή, *Η δράση του Μανώλη Καλομοίρη στην Κύπρο: Μια πρώτη προσέγγιση.*

Άννα Μεσαναγρενού, *Η μουσική εκπαίδευση στη Ρόδο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα*

Βασιλική Παπαχατζοπούλου, *Η συμβολή του «Μουσικού και Δραματικού Συλλόγου Αθηνών» στη διάδοση εθνικής μουσικής συνείδησης μέσα από τη συμμετοχή και τη δραστηριοποίηση γυναικών κατά την πρώτη δεκαετία ίδρυσης του*

Διάλειμμα 10΄

12:30-14:00 Συνεδρία 5

Προέδρος: Μαγδαληνή Καλοπανά

Παναγιώτης Δασκαλόπουλος, *Η πρώτη περίπτωση κριτικού δίσκων στην Ελλάδα;*

Γεωργία Κονδύλη, *Οι παραστάσεις οπερέττας στην κοσμοπολίτισσα Σμύρνη μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα*

Χρύσα Σκαρλάτου, *Η «Ορχήστρα του σταθμού» στη γερμανοκρατούμενη Θεσσαλονίκη (1941-1944)*

Κατερίνα Τσιούκρα, *Το χρονικό του Ελληνικού Συνδέσμου Σύγχρονης Μουσικής*

Μεσημεριανό Διάλειμμα

17:00-18:30 Συνεδρία 6

Προέδρος: Αλεξάνδρα Μπαλάντινα

Σπύρος Ρουβάς, *Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος»: Λειτουργία κατά την περίοδο της πανδημίας. Μια πρώτη αποτίμηση και κάποιες σκέψεις για την μετά-COVID εποχή*

Χριστίνα Καλλιαρίδου, *Η χορωδιακή πράξη κατά την περίοδο της πανδημίας και μετά από αυτή*

Πέτρος Ανδριώτης, *Η εξ αποστάσεως διδασκαλία βιολιού: Η εμπειρία της περιόδου COVID και οι νέες προοπτικές*

Ζωή Διονυσίου, Αδαμοπούλου Κατερίνα, *Προς ένα πλαίσιο «ανοικτών προσεγγίσεων» για την παιδαγωγική αξιοποίηση του αυτοσχεδιασμού στη διδασκαλία-μάθηση της μουσικής*

Διάλειμμα 15΄

18:45-20:15 Συνεδρία 7

Προέδρος: Χριστίνα Καλλιαρίδου

Αλεξάνδρα Μπαλάντινα, *Το ταξίδι της εθνογραφίας στην μετά-COVID εποχή: τάσεις και μετασχηματισμοί στην εθνομουσικολογία πριν και μετά την πανδημία*

Σπύρος Δεληγιαννόπουλος, *Αντώνης Μώρος: Ένας συνθέτης του υπερόριου Ελληνισμού. Μια περίπτωση αυτοδίδακτου βιρτουόζου, η οποία αποκαλύπτεται μέσω δύο smart phones εν μέσω καραντίνας.*

Ανθή Δαμβουνέλη, *Η θέση της γυναίκας στις μπάντες : Η μπάντα του Πειραιά ως δείγμα έρευνας*

Θεόφιλος Σωτηριάδης, *Ελληνική Βιβλιοθήκη Σαξοφώνου στο διαδίκτυο*

Κυριακή, 10 Απριλίου 2022

10:00-10:50 Συνεδρία 8

Προέδρος: Μαρία Ντούρου

Μαρία Καπκίδη, Λαμπρογιάννης Πεφάνης, Στέφανος Φευγαλάς, *Το δημοτικό τραγούδι στη δισκογραφία των 78 στροφών: Η περίπτωση της Γκόλφως.*

Σπύρος Τσιλιμπάρης, *Η λαϊκή μουσική παράδοση των χωριών της Λευκίμμης Κέρκυρας*

Διάλειμμα 10΄

11:00-12:30 Συνεδρία 9

Προέδρος: Σπύρος Δεληγιαννόπουλος

Δημοσθένης Φιστουρής, *Από την Ελληνική εκκλησιαστική μουσική σε οπερέτες και τραγούδια: Ο Θεόδωρος Σπάθης από το Παρίσι στην Αθήνα, μέσα από διάφορα μουσικά είδη και πέρα από εθνικά σύνορα*

Παναγιώτης Αποστόλου, *Η συνθετική σκέψη και το εξωμουσικό στοιχείο στις συμφωνίες του Άλκη Παναγιωτόπουλου*

Απόστολος Παληός, *Η πιανιστική γραφή του Γιώργου Σισιλιάνου μέσα από τα έργα του για ένα και δύο πιάνο*

Μαρία Ντούρου, *Ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου και ο Νίκος Αστρονίδης μελοποιούν Ιωάννη Π. Κουτσοχέρα*

Λήξη Συνεδρίου

Πηνελόπη Αβούρη, “Νέος” Φιλαρμονικός Σύλλογος Ζακύνθου: Ο διευθυντής της ορχήστρας Γεώργιος Δομενεγίνης

Το 1888 ιδρύθηκε στη Ζάκυνθο ο «“Νέος” Φιλαρμονικός Σύλλογος» με σκοπό την μόρφωση μουσικών «εκ μελών, ιδίως της κοινωνίας, άτινα δύνανται ανέτως, και ουχί προς βιοπορισμόν, ν’ αφοσιωθώσιν εις την μουσικήν» και στόχο «οι προκεχωρημένοι εις την μουσικήν» να εκτελούν «μουσικά τεμάχια προς διασκέδασιν όλων των κ.κ. Συνδρομητών» και εν ευθέτω χρόνωνα «παρέχει γενικώς συναυλίας».

Ο πρόξενος της Ρωσίας στη Ζάκυνθο, συνθέτης, διευθυντής ορχήστρας και βιρτουόζος βιολονίστας Γεώργιος Δομενεγίνης, γιος του ριζοσπάστη βουλευτή και συνθέτη Φραγκίσκου - Λαμπρινού Δομενεγίνη και της Ελισάβετ Σαντρίνη, ανήκε στα πλέον ενεργά μέλη του «“Νέου” Φιλαρμονικού Συλλόγου Ζακύνθου» από την σύσταση του το Μάρτιο του 1888 έως τον θάνατο του στις 21.10.1901.

Ο Γεώργιος Δομενεγίνης συμμετείχε στο Νέο Φιλαρμονικό Σύλλογο Ζακύνθου τα πρώτα χρόνια από τη σύσταση του ως μέλος της διοικούσας επιτροπής, διευθυντής της ορχήστρας και μουσικοδιδάσκαλος. Τα δεκατρία χρόνια άμισθης προσφοράς του Δομενεγίνη συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην δημιουργία της ορχήστρας του συλλόγου, την καλλιτεχνική της πορεία και τις πολυποίικιλες εκδηλώσεις της.

Η εφημερίδα *Ελπίς* της Ζακύνθου είναι η μοναδική - δυστυχώς - πηγή από την οποία μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες για την πορεία του συλλόγου και την προσφορά του Δομενεγίνη την περίοδο αυτή.

Κατερίνα Αδαμοπούλου & Ζωή Διονυσίου, *Προς ένα πλαίσιο «ανοιχτών προσεγγίσεων» για την παιδαγωγική αξιοποίηση του αυτοσχεδιασμού στη διδασκαλία-μάθηση της μουσικής.*

Σήμερα η μουσικοπαιδαγωγική έρευνα έχει αναδείξει τα σημαντικά οφέλη του αυτοσχεδιασμού για τη μουσική ανάπτυξη των μαθητών κάθε ηλικίας και σε κάθε εκπαιδευτικό πλαίσιο (σχολείο, ωδείο, μουσική σχολή, κλπ.) (Sawyer, 2007). Παρόλα αυτά η χρήση του αυτοσχεδιασμού σε ομαδικά και ατομικά μάθημα μουσικής είναι πολύ περιορισμένη, καθώς η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μουσικής όλων των βαθμίδων και πλαισίων δείχνουν να έχουν ελλιπή γνώση ως προς τη χρήση του στην τάξη.

Στην παρούσα βιβλιογραφική έρευνα εντοπίσαμε μελέτες που εστιάζουν στην παιδαγωγική αξιοποίηση του αυτοσχεδιασμού κατά τη διδασκαλία-μάθηση της μουσικής. Οι έρευνες αφορούν στάδια μουσικής ανάπτυξης των παιδιών μέσα από δραστηριότητες μουσικού αυτοσχεδιασμού και στάδια αξιολόγησης της πορείας τους (Pressing, 1988· Swanwick & Tillman, 1986· Kratus, 1991· Sawyer, 2007· Kanellopoulos, 2013· Hickey, 2009). Τα συμπεράσματα της κριτικής επισκόπησης της παραπάνω και σχετικής βιβλιογραφίας οδηγούν σε μία πρόταση για ένα πλαίσιο διδασκαλίας «ανοιχτών προσεγγίσεων» του αυτοσχεδιασμού. Το πλαίσιο αυτό θα βοηθήσει τον/την

εκπαιδευτικό να εφαρμόσει πρακτικές αυτοσχεδιασμού στο μάθημα και να οδηγήσει τον μαθητή στην καλύτερη εξοικειώσή του με αυτόν.

Ο όρος «ανοιχτές προσεγγίσεις» στη διδασκαλία επιλέχθηκε ως μετάφραση του όρου “open attitudes”, καθώς εκτιμάται ότι αναδεικνύει ορθότερα τις πρακτικές προσεγγίσεις του αυτοσχεδιασμού που μπορούν να εφαρμοστούν μέσα από πρακτικές «άτυπης μάθησης» στη μουσική, που ενθαρρύνουν και καλλιεργούν την αυτονομία, την αυτό-εξέλιξη, την ενεργητική και ομαδοσυνεργατική μάθηση (Green, 2008). Οι «ανοιχτές προσεγγίσεις» της διδασκαλίας του αυτοσχεδιασμού έχουν στόχο να αναδείξουν τη σημασία της πράξης του αυτοσχεδιασμού με κεντρικό γνώμονα «το μαθητή». Συνεπώς, μια τέτοια διδακτική προσέγγιση μπορεί να οδηγήσει σε νέες προοπτικές στη διδασκαλία-μάθηση του αυτοσχεδιασμού που μπορούν να αλλάξουν μελλοντικά τη μουσική εκπαίδευση (Sawyer, 2007).

Λητώ Αλεξάκη, Οι σχέσεις Διονυσίου Σολωμού και Νικόλαου Μάντζαρου όπως διαφαίνονται από την προσωπική τους αλληλογραφία και η ανάδειξη του δημοτικού τραγουδιού ως πηγή δημιουργίας και των δύο ανδρών

Αντικείμενο της ανακοίνωσής μας είναι να επισημάνουμε τη φιλική, σχεδόν αδελφική, σχέση του Μάντζαρου με τον Σολωμό. Αυτό θα το επιχειρήσουμε μέσα από τη μελέτη της μεταξύ τους αλληλογραφίας. Σολωμός και Μάντζαρος επηρέασαν όσο κανείς άλλος τη μουσική και γλωσσική δημιουργία και κατάρτιση του Νεώτερου Ελληνισμού. Η ισχυρότατη σχέση μεταξύ τους λαμβάνει χώρα σε μια φάση της νεοελληνικής πραγματικότητας όπου συντελείται μια οργανωμένη και προγραμματική διαμόρφωση της Νέας Ελληνικής γλώσσας και της νέας τάξης μουσικής σύνθεσης. Η γλώσσα και η μουσική ως κοινωνικά αγαθά διαμορφώνονται και παραδίδονται στο ελληνικό Έθνος ως όλον.

Οι δύο πνευματικοί άνθρωποι κατάφεραν μαζί να δώσουν στη νεοελληνική γλώσσα και μουσική μια νέα, πρωτόγνωρη δυναμική που θα καθόριζε την πορεία της Ελλάδας έως τις μέρες μας. Μέσα από τις αναφορές μας στην προσωπική τους αλληλογραφία, θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τις μύχιες πτυχές των δύο ανδρών. Στις εν λόγω επιστολές δεν μιλάνε οι πνευματικοί άνθρωποι, μιλάνε οι δύο ψυχές που τις πυρώνει το ιερό αίσθημα της φιλίας. Οι επιστολές είναι ένα πεδίο, όπου έχουμε μπροστά μας μια απλή και μετριοπαθή ζήση, που θέλει να ξεφύγει λίγο από την περιοχή της ποίησης, της μουσικής, της πολιτικής, του Αγώνα και να ξεχυθεί στην φωτεινάδα της απλής ψυχικής ζωής.

Μόνο μέσα από τέτοιες ανθρώπινες σχέσεις μπορούν να διαμορφωθούν οι συνθήκες αυτής της ευτυχούς γνωριμίας για τους ίδιους, αλλά και για όλους εμάς. Η διαλεκτική αυτή σχέση ανάμεσα στον βίο και το έργο έτσι όπως αποκαλύπτεται μέσα από την αλληλογραφία Σολωμού-Μάντζαρου αποτελεί τη βάση για μια βαθύτερη κατανόηση των δύο μεγάλων ανδρών.

Πέτρος Ανδριώτης, *Η εξ αποστάσεως διδασκαλία βιολιού: η εμπειρία της περιόδου COVID και οι νέες προοπτικές.*

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ΕΞΑΕ) συνδέεται με νέες διδακτικές προσεγγίσεις, καθώς δίνονται νέες δυνατότητες και αδυναμίες που καθιστούν αναντικατάστατη τη διαζώσης διδασκαλία. Η εμπειρία της διεξαγωγής μαθημάτων από απόσταση ανέδειξε νέες δυνατότητες και αδύναμα σημεία της διαζώσης διδασκαλίας θέτοντας τον προβληματισμό για την υιοθέτηση ενός μεικτού, υβριδικού μοντέλου διδασκαλίας μουσικών οργάνων.

Στην ΕΞΑΕ θεωρούμε δεδομένη την ύπαρξη εκπαιδευτικού υλικού. Το υλικό αυτό είτε υπάρχει διαθέσιμο στο διαδίκτυο, είτε το φτιάχνει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός με βάση τους εκπαιδευτικούς του στόχους τοποθετώντας το δάσκαλο στο χώρο του σπουδαστή ανά πάσα στιγμή. Δείγματα γραφής της δουλειάς μας είναι διαθέσιμα στον προσωπικό μας διαδικτυακό τόπο.

Καθώς η διδασκαλία του οργάνου γίνεται μέσα από ΤΠΕ, αναδεικνύεται η ανάγκη παρουσίασης video με διαφορετικές εκτελέσεις του κομματιού που μελετάται. Δίνεται έτσι η δυνατότητα συγκριτικής μελέτης της εκτέλεσης ενός κομματιού, και του προβληματισμού σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης μέσα από συζήτηση μεταξύ του δασκάλου και των μαθητών, κάτι που δεν γίνεται στο διαζώσης μάθημα όταν δεν υπάρχουν υποδομές ή παροχή διαδικτύου.

Μέσα από την ΕΞΑΕ αναδείξαμε νέα εργαλεία προκειμένου ο σπουδαστής να διορθώνει ζητήματα intonation. Ο σπουδαστής επίσης έγινε λιγότερο παθητικός δέκτης πληροφοριών, καθώς υποχρεώθηκε να μαγνητοσκοπεί τον αυτό του και να ασκεί την αυτοκριτική του συζητώντας με το δάσκαλο.

Η απτική επαφή διδάσκοντος-διδασκόμενου είναι προφανώς ανέφικτη στην ΕΞΑΕ, απαραίτητη ωστόσο ιδιαίτερα στους αρχάριους σπουδαστές βιολιού. Αυτή αποτελεί το βασικό λόγο για τον οποίο η διαζώσης διδασκαλία βιολιού δεν θα αντικατασταθεί ποτέ από την ΕΞΑΕ. Ωστόσο ένα μοντέλο διδασκαλίας που συνδυάζει τη διαζώσης και την ΕΞΑΕ μπορεί να αποβεί πολύ γόνιμο.

Παναγιώτης Αποστόλου, *Η συνθετική σκέψη και το εξωμουσικό στοιχείο στις συμφωνίες του Άλκη Παναγιωτόπουλου*

Ο συνθέτης, αλλά και αρχιμουσικός, Άλκης Παναγιωτόπουλος (γεννημένος το 1950) έχει να επιδείξει μια πλούσια, πολυποίκιλη και βαρύνουσα σημασίας συνθετική παραγωγή στην οποία εντάσσονται, μεταξύ άλλων, έργα για ορχήστρα, για ενόργανο θέατρο, για πιάνο, για αφηγητή και σύνολο ή πιάνο, καθώς και έργα συγκεκριμένης και ηλεκτρονικής μουσικής. Δεσπόζουσα θέση κατέχουν οι δέκα συμφωνίες του, οι οποίες αποτελούν μια ξεχωριστή ενότητα στην εργογραφία του, με συγκεκριμένη αισθητική προσέγγιση, όπως διαμορφώθηκε στα 32 χρόνια που χωρίζουν την Πρώτη (1975) από την Δέκατη (2007). Γενικά χαρακτηριστικά των συμφωνιών του αποτελούν η σύντομη, σχετικά, διάρκειά τους, η συμπυκνωμένη γραφή τους, η διάθεση να διακρίνεται μια ιδιαίτερη έκφραση σε κάθε τους στιγμή, καθώς και η σύνδεσή τους με ποικίλα

εξωμουσικά ερεθίσματα. Το δημιουργικό πεδίο της συμφωνίας αποτέλεσε τη μοναδική από τις παραδοσιακές και καθιερωμένες μουσικές φόρμες με την οποία ο συνθέτης ασχολήθηκε σε τόσο μεγάλο βαθμό, με τόσο μεγάλη συνέπεια και με έναν ιδιαίτερο και προσωπικό τρόπο.

Ανθή Δαμβουνέλη, Η θέση της γυναίκας στις Μπάντες: Η Μπάντα του Πειραιά ως δείγμα έρευνας.

Το 1954 στην Φιλαρμονική Εταιρεία Μάντζαρος (έτος ίδρυσης 1890), καταγράφεται η πρώτη γυναίκα μουσικός σε Μπάντα της Ελλάδας. Έκτοτε πολλά έχουν αλλάξει, μουσικά και κοινωνικά, όμως οι γυναίκες επαγγελματίες μουσικοί συνεχίζουν να αποτελούν την μειοψηφία του συνόλου της μουσικής δημιουργίας και πράξης στην Ελλάδα και όχι μόνο. Με την παρούσα παρουσία προτείνεται το άνοιγμα μιας συζήτησης και έρευνας περί των αιτιών της μειοψηφίας των επαγγελματιών γυναικών στην μουσική.

Οι Μπάντες, ως μέρος της γενικότερης παρατήρησης, μοιάζουν να αποτελούν πρόσφορο έδαφος έρευνας, προβληματισμού, δείγματος ποσοτικών αναλογιών, άμεσων και έμμεσων αιτιών απουσίας της γυναίκας, κοινωνιολογικών θεμάτων, θεμάτων κουλτούρας και εκπαίδευσης, σύγκρισης με άλλους κλάδους κ.ά. Για τις ανάγκες της παρουσίασης, ως παράδειγμα θα χρησιμοποιηθεί η Μπάντα του Δήμου Πειραιά.

Λαμβάνοντας στοιχεία από το Ιστορικό Αρχείο του Πειραιά, γίνεται προσπάθεια ιστορικής αναδρομής και καταγραφής μελών της Μπάντας Πειραιά, η οποία συστάθηκε ως «Φιλαρμονική των Ορφανών» το 1860 και λειτούργησε έως το 1969. Έκτοτε και ως το 2000 ο Πειραιάς δεν διατηρούσε Μπάντα. Από το 2000 έως σήμερα λειτουργεί εκ νέου η Μπάντα του Πειραιά, μόνον με επαγγελματίες μουσικούς και η οποία εν προκειμένω θα εξυπηρετήσει στις ποιοτικές ανάγκες της έρευνας, με την βοήθεια ερωτηματολογίων περί της θέσης της γυναίκας στη μουσική γενικά και την Μπάντα ειδικά, αλλά και μέσω ειδικών συνεντεύξεων, σχετιζόμενων με την θεματική. Σε μια περίοδο, όπου η ανάγκη φυλετικής ισότητας διαρκώς εντείνεται, η διερεύνηση της θέσης της γυναίκας στο ελληνικό μουσικό γίγνεσθαι μοιάζει μονόδρομος.

Παναγιώτης Δασκαλόπουλος, Η πρώτη περίπτωση κριτικού δίσκων στην Ελλάδα;

Γυναικεία ήταν η υπογραφή που συνόδευε τις, κατά πάσα πιθανότητα, πρώτες κριτικές δίσκων κλασικής μουσικής που δημοσιεύτηκαν στον ελληνικό Τύπο στα τέλη της δεκαετίας του 1940. Ανήκε στη Σοφία Σπανούδη, τα σχετικά κείμενα της οποίας εμφανίστηκαν, κατά σύμπτωση, την εποχή κατά την οποίαν μπορούσε να αγοράσει κανείς τους πρώτους δίσκους μακράς διάρκειας. Με την εισήγηση αυτή θέλω να παρουσιάσω τα σχόλια της Σπανούδη και παράλληλα να προσπαθήσω να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις και προτάσεις σχετικές με την έστω μερική συγκέντρωση σε αυτοτελείς τόμους της δημοσιογραφικής της παραγωγής, η οποία δεν παρουσιάζει μόνον μουσικό ενδιαφέρον. Όσο για το ερωτηματικό του τίτλου, βλ. την εισαγωγή (σελ.

1-29) της πρόσφατης συναγωγής μελετημάτων του Richard Taruskin, *Cursed Questions: On music and its social practices* (University of California Press, 2020).

Νεκταρία Δελβινιώτη, *Το Παράρτημα του Εθνικού Ωδείου στην Κέρκυρα μέσα από την επιστολογραφία του Μανώλη Καλομοίρη*

Στα μέσα της δεκαετίας του 1950, ο Μανώλης Καλομοίρης ίδρυσε Παράρτημα του Εθνικού Ωδείου στην Κέρκυρα σε συνεργασία με την καθηγήτρια του τραγουδιού Σοφία Ζαρμπή. Στα πλαίσια της παρούσας ανακοίνωσης εξετάζονται οι σχέσεις του Καλομοίρη με την Ζαρμπή, οι σχέσεις της τελευταίας με τον κερκυραϊκό περίγυρο και η στάση των προσφιλών εν Κερκύρα προσώπων του Καλομοίρη απέναντι στο εκεί Παράρτημα του Εθνικού Ωδείου. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι διαφαίνεται μέσα από τη συνεργασία των Καλομοίρη και Ζαρμπή, όπως αυτή προβάλλεται στην επιστολογραφία του Καλομοίρη, η εκτίμηση και ο θαυμασμός της Ζαρμπή προς το πρόσωπο του Καλομοίρη, όπως επίσης η τάση των δύο πλευρών να ικανοποιούν και ίδια επαγγελματικά συμφέροντα, όπως για παράδειγμα η προώθηση του βιβλίου των τραγουδιών για Σχολικές Χορωδίες του Καλομοίρη και η προβολή έργων του στην Κέρκυρα, αλλά και η εγγραφή μαθήτριας της Ζαρμπή στο τραγούδι στην τάξη της Καλφοπούλου στην Αθήνα. Καταγράφεται και εξετάζεται η όλη πορεία του Παραρτήματος του Εθνικού Ωδείου στην Κέρκυρα, όπως προκύπτει από την επιστολογραφία, το οποίο, παρά τις όποιες προσπάθειες σύστασης και λειτουργίας του, τελικά έμελλε να είναι βραχύβιο, ενδεχομένως για λόγους που πιθανόν να σχετίζονταν με τη στάση των Κερκυραίων απέναντι σε αυτό και τις προτιμήσεις τους προς την ευρωπαϊκή μουσική έναντι της «Ελληνικής Μουσικής».

Σπύρος Δελγιαννόπουλος, *Αντώνης Μώρος: Ένας συνθέτης του υπερόριου Ελληνισμού. Μια περίπτωση αυτοδίδακτου βιρτουόζου η οποία αποκαλύπτεται μέσω δύο smart phones εν μέσω καραντίνας.*

Η παρούσα εισήγηση φέρνει στο φως έναν συνθέτη που μέχρι σήμερα μας είναι εντελώς άγνωστος: τον Αντώνη Μώρο, προσωπικότητα που ανήκει στο χώρο του υπερόριου Ελληνισμού. Η οικογένειά του εγκατέλειψε την Κέρκυρα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και εγκαταστάθηκε, όπως και πολλοί άλλοι Έλληνες στο Κάιρο της Αιγύπτου. Ζώντας και δρώντας σε ένα περιβάλλον δυναμικό, ο Αντώνης Μώρος έμαθε πιάνο μόνος του και κάθε φορά που επιβίωνε (κυριολεκτικά) από κάποια δεινή δοκιμασία (βασανιστήρια από το Καθεστώς, νίκη κατά της επάρατου νόσου), επέστρεφε νοιώθοντας την ανάγκη να διηγηθεί την ιστορία του μέσω της σύνθεσης. Έτσι, σε βάθος δεκαετιών σχηματίστηκε μια αλυσίδα πιανιστικών έργων, στα οποία ο συνθέτης έδωσε την ονομασία «Το Φυλακτό». Στην παρούσα εισήγηση ο συνθέτης απαντά στην γράφοντα μια σειρά ερωτήσεων που αποκαλύπτουν αυτή τη βιωματική σου σχέση με τη διαδικασία σύνθεσης μουσικής για πιάνο. Ο συγγραφέας, νομικός και γιος του Ψυχαναλυτή Αθανασίου Καυκαλίδη, Ζέφυρος Καυκαλίδης δίνει on camera τη δική του Ψυχαναλυτική ερμηνεία για τη σύνδεση ενστίκτου της ζωής και μετουσίωσής του σε συνθετικό έργο, για την περίπτωση του Αντώνη Μώρου. Οι πιανίστες Νίκος Ζαφρανάς και Wael Faruck

καταθέτουν στην ερευνητική κάμερα τις απόψεις τους γύρω από τεχνικά ζητήματα. Καθώς το Συνέδριο θέτει ζητήματα πρακτικών εν μέσω καραντίνας, θα παρουσιαστεί ο τρόπος που σημειογραφήθηκε και στη συνέχεια προβαρίστηκε το έργο, με χρήση μόνο δύο smart phones. Η εισήγηση βασίζεται στα εργαλίσια της ψηφιακής σημειογράφησης του έργου, της καταγραφής της πρώτης εκτέλεσης, της συνέντευξης του συνθέτη και της καταγραφής των ερμηνευτών περί της ιδιάζουσας και πρωτότυπης περίπτωσης του έργου.

Κώστας Ζερβόπουλος, *Η χρήση πολυφωνικών μορφών στις διάφορες μελοποιήσεις του Ύμνου εις την Ελευθερίαν*

Στην ανακοίνωση θα εξεταστούν οι ποικίλες πολυφωνικές μορφές που χρησιμοποιούνται από τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο στις διάφορες μελοποιήσεις του μεγαλύτερου σε όγκο και σπουδαιότητα συνθετικού του έργου, του *Ύμνου εις την ελευθερίαν*. Η χρήση πολυφωνικών μορφών (κυρίως, της φούγκα και του κανόνα) είναι κορυφαίας σημασίας στις διάφορες μελοποιήσεις του *Ύμνου*. Ειδικότερα, η μορφή της φούγκα (ως κορυφαίας αντιστικτικής φόρμας), η οποία έχει μια δομή αρκετά συγκεκριμένη στις μελοποιήσεις αυτές, αποτέλεσε για τον Μάντζαρο σημαντικότερο φορέα έκφρασης του Υψηλού στην Τέχνη του μέσα από την εφαρμογή, μέσω αυτής, του Νόμου της Ενότητας.

Γιώργος Ζούμπος, *Ευθύμιος Καβαλιεράτος: Κέρκυρα-Αθήνα-Βιέννη-Αθήνα-Κέρκυρα*

Ο κερκυραίος μαέστρος Ευθύμιος (Άκης) Καβαλιεράτος ανήκει στη μεταπολεμική γενιά των κερκυραίων καλλιτεχνών και είναι από τους πρώτους που αναδεικνύουν έργα επτανησίων συνθετών. Ειδικότερα, είναι ο πρώτος ο οποίος παρουσιάζει έργα του Αλέκου Ξένου, του «συνθέτη της Αντίστασης». Στην εισήγηση παρουσιάζεται η καλλιτεχνική του διαδρομή από τα φοιτητικά χρόνια μέχρι το «φευγιό» του. Για πρώτη φορά αναφέρονται συνθέσεις του των οποίων οι παρτιτούρες και οι αναφερόμενες ηχογραφήσεις αγνοούνται ως τώρα.

Χριστίνα Καλλιαρίδου, *Η χορωδιακή πράξη κατά την περίοδο της πανδημίας και μετά από αυτή.*

A. Βασικά δεδομένα

- Η συμμετοχή σε χορωδία συνιστά το θεμέλιο της μουσικής εκπαίδευσης.
- Η δημιουργία παιδικής-σχολικής χορωδίας αποτελεί εκπαιδευτικό στόχο στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Τα οφέλη της συμμετοχής στη χορωδία, πολλαπλά και πολυεπίπεδα.
- Λέξη κλειδί για το ομαδικό τραγούδι: συνήχηση.
- Ο χώρος διεξαγωγής της χορωδιακής πρόβας σημαντικός, όσο και η ύπαρξη της ίδιας της χορωδίας.
- Συναυλίες, αποστολές (διαγωνισμοί, χορωδιακές συναντήσεις) αποτελούν ισχυρό κίνητρο συμμετοχής στη χορωδία.

- Ο ρόλος του διευθυντή της χορωδίας καθοριστικός ως προς την πορεία και το αποτέλεσμα της χορωδιακής εκπαίδευσης των μελών της.

B. Παιδική χορωδία και πανδημία

- Η λοίμωξη Covid-19 πλήττει τον χορωδιακό κόσμο. Η διασπορά του ιού καθίσταται απειλή για τα μέλη της χορωδίας. Φόβος, απροθυμία για συμμετοχή με φυσική παρουσία, απαγόρευση διά ζώσης λειτουργίας από την πολιτεία.
- Ανάγκη οργάνωσης διαδικτυακής πρόβας, το ομαδικό τραγούδι μετατρέπεται σε κατά μόνας. Από την συνήχηση, λέξη-κλειδί για το ομαδικό τραγούδι, αφαιρείται το πρώτο συνθετικό.
- Ο χώρος διεξαγωγής της πρόβας είναι πλέον κάποια εφαρμογή ή πλατφόρμα στο διαδίκτυο. Η επιθυμία των χορωδών για συμμετοχή σε διαδικτυακή πρόβα είναι υπό αίρεση, όπως και το όφελος συμμετοχής σε αυτή.
- Δημιουργία βίντεο ψηφιακής χορωδίας (virtual choir video), μαγνητοσκοπήσεις, ηχογραφήσεις, είναι οι προτάσεις για την αναπλήρωση του κίνητρου των διά ζώσης συναυλιών και δράσεων.
- Ο ρόλος του διευθυντή της χορωδίας στη διαμόρφωση και επιλογή του τρόπου λειτουργίας της διαδικτυακής πρόβας. Αποτελέσματα.
- Προσαρμογή στην μετα-Covid εποχή, τρόποι-προτάσεις. Ζητούμενο: όχι απλά η συνέχεια στην χορωδιακή εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και η βελτίωσή της.

Μαγδαληνή Καλοπάνα, *Η Κασσιανή του Νικόλαου Χαλικιόπουλου-Μάντζαρου. Εκλεκτικές συγγένειες με έργα της έντεχνης ελληνικής μουσικής.*

Με αφετηρία το χορωδιακό έργο του Νικόλαου Χαλικιόπουλου-Μάντζαρου *Κασσιανή*, αναζητούνται προσεγγίσεις του ποιητικού ή του μουσικού κειμένου του ομώνυμου βυζαντινού τροπαρίου στον χώρο της έντεχνης ελληνικής μουσικής. Αναπόφευκτες οι διασυνδέσεις με τα αντίστοιχα φωνητικά έργα του Θεμιστοκλή Πολυκράτη, Δημήτρη Μητρόπουλου, Γεωργίου Σκλάβου και Μίκη Θεοδωράκη. Οι ιστορικές πληροφορίες της έρευνας των πηγών συνεξετάζονται με τη συνοπτική αναλυτική προσέγγιση των έργων. Η ερμηνεία των ερευνητικών αποτελεσμάτων αξιοποιεί κοινωνικές θεωρίες με στόχο την ανάδειξη των κοινωνικο-πολιτισμικών συνδηλώσεων που σχετίζονται με τη λειτουργικότητα των έργων.

Μαρία Καπκίδη, Λαμπρογιάννης Πεφάνης, Στέφανος Φευγαλάς, *Το δημοτικό τραγούδι στη δισκογραφία των 78 στροφών: Η περίπτωση της Γκόλφως.*

Η γυναίκα κατέχει εξέχουσα θέση στο δημοτικό τραγούδι. Οι διάφοροι ρόλοι της, οι οποίοι συχνά συγκεντρώνονται στο ίδιο πρόσωπο, έγιναν επανειλημμένα και ποικιλότροπα προϊόν έκφρασης της λαϊκής μουσικής δημιουργίας. Μια τέτοια περίπτωση αποτελεί και η *Γκόλφω* που ενέπνευσε δημιουργούς και ερμηνευτές στην ποίηση, τη λογοτεχνία, το θέατρο και τη μουσική ήδη από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και αποτυπώθηκε στη δισκογραφία των 78 στροφών. Οι περίπου 60 ηχογραφήσεις πραγματοποιήθηκαν από το 1907 ως το 1958 σε Αθήνα, Κωνσταντινούπολη, Παρίσι και

Αμερική σε ποικίλες εκτελέσεις, οργανικές και φωνητικές. Παράλληλα, η λαϊκή μουσική της υπαίθρου έχει ήδη γίνει αντικείμενο επεξεργασίας από λαογράφους, ιστορικούς κ.λπ. Έτσι, παράλληλα με την επέκταση της δισκογραφίας, το δημοτικό τραγούδι αποκτά έναν νέο ρόλο στις πολιτισμικές και πολιτικές διεργασίες που συντελούνται στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ού} αιώνα. Έτσι, διαμορφώνεται σταδιακά ένα νέο πλαίσιο τόσο αναπαραγωγής όσο και πρόσληψης του δημοτικού τραγουδιού. Η διαδικασία αυτή είναι κρίσιμη, αφ' ενός γιατί υπερισχύουν και καθιερώνονται συγκεκριμένες εκδοχές τραγουδιών και, αφ' ετέρου γιατί διαμορφώνονται νέα αισθητικά – υφολογικά πρότυπα που θα συνοδέψουν σε καθοριστικό βαθμό έκτοτε το «δημοτικό τραγούδι». Στην παρούσα εισήγηση καταγράφονται και αναλύονται οι σημαντικότερες ηχογραφήσεις που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στη *Γκόλφω* και περιλαμβάνονται στη δισκογραφία των 78 στροφών. Τέλος, αναδεικνύεται το γεγονός ότι ένα μέρος αυτών των ηχογραφήσεων αφορά στις «αναγνώσεις» των δημοτικών τραγουδιών, όπως αυτές αποτυπώνονται από λαϊκούς οργανοπαίχτες, επαγγελματίες ή μη, ενώ ένα άλλο μέρος αφορά σε ηχογραφήσεις εκδοχών επιμέρους δημοτικών τραγουδιών, όπως αυτά έγιναν αντικείμενο επεξεργασίας (εναρμονίσεις, ενορχηστρώσεις κ.λπ.) από Έλληνες μουσικούς και συνθέτες.

Κώστας Καρδάμης, «Σχέδιασέ το όπως θες» ή Απεικονίζοντας τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο μέσα από τα παραμορφωτικά κάτοπτρα του 19^{ου} αιώνα

Δύο από τις πλέον γνωστές και διαδεδομένες απεικονίσεις του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου, η μεταθανάτια προσωπογραφία του από τον Σπυρίδωνα Προσαλέντη (1872-74) και η λιθογραφημένη αναπαραγωγή της (1883), δίνουν την ευκαιρία επισήμανσης μερικών ελάχιστα γνωστών στοιχείων που τις αφορούν. Μέσω όσων απεικονίζουν (καθώς και εκείνων που παραλείπουν να απεικονίσουν), τα συγκεκριμένα εικαστικά έργα δεν αποτελούν μόνο έναν ικανό δείκτη της μεταθανάτιας πρόσληψης του συνθέτη και του έργου του από τον εκάστοτε καλλιτέχνη και τον παραγγελιοδότη του, αλλά και εύγλωττα τεκμήρια ιδεολογικών θέσεων, πολιτικών τάσεων και επιχειρηματικών προτεραιοτήτων.

Γεωργία Κονδύλη, Οι παραστάσεις οπερέττας στην κοσμοπολίτισσα Σμύρνη μέχρι την πρώτη δεκαετία του 20^{ού} αι.

Έπειτα από την δημιουργία της πρώτης οπερέττας *Ορφέας στον Άδη* (1858) από τον Όφενμπαχ, το νέο είδος της οπερέττας δεσπόζει στις ευρωπαϊκές σκηνές. Ωστόσο, το είδος αυτό δεν κατακτά μόνο την Ευρώπη. Κατά τον 19^ο αιώνα η καλλιτεχνική ζωή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από τη Δύση καθώς από το 1839 ο Σουλτάνος Abdul Medjid ξεκινά μια κίνηση δυτικοποίησης που έχει ως αποτέλεσμα την εισαγωγή του δυτικού θεάτρου και μουσικού θεάτρου στην Οθωμανική πραγματικότητα. Έτσι, είδη όπως η όπερα και η οπερέττα γίνονται γνωστά και αγαπητά σε διάφορες πόλεις της Αυτοκρατορίας όπως η Κωνσταντινούπολη, η Άγκυρα και η Σμύρνη.

Σε ό,τι αφορά την όπερα και την οπερέττα στην Κωνσταντινούπολη έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες έρευνες από διάφορους μελετητές. Σε ό,τι αφορά τη Σμύρνη η παρούσα πρόταση αποτελεί αποτέλεσμα μιας ευρύτερης έρευνας που έχει ως σκοπό να εξετάσει το μουσικό θέατρο στην πόλη κατά το 19^ο αιώνα και 20^ο αιώνα, προκειμένου να μελετήσει την καλλιτεχνική της δραστηριότητα. Καθώς το έτος 2022 συμπίπτει με τα 100 χρόνια από την Καταστροφή της Σμύρνης αρμόζει μια εισήγηση που να αποδίδει φόρο τιμής στην πόλη αυτή.

Πιο συγκεκριμένα, αντικείμενο της παρούσας εισήγησης είναι οι παραστάσεις οπερέττας στη Σμύρνη από τα τέλη του 19^{ου} μέχρι το 1912, οπότε ξεκινούν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, προκειμένου να ερευνηθεί η δημοτικότητα της οπερέττας στην πόλη της Σμύρνης. Γι αυτό το λόγο η εισήγηση θα επικεντρώσει σε περιοδεύοντες οπερεττικούς θιάσους καθώς και το ρεπερτόριό τους προκειμένου να εξεταστούν ερωτηματικά που προκύπτουν από τις παραστάσεις οπερέττας στην πόλη.

Άννα Μεσαναγρενού, Η μουσική εκπαίδευση στη Ρόδο στις αρχές του 20^{ου} αιώνα

Η Ρόδος είναι από τα νησιά που βρίσκεται αρκετές φορές και για πολλά συναπτά έτη υπό την κυριαρχία άλλων δυνάμεων. Μέχρι και την πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα αποτελεί μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, γεγονός που αλλάζει μόλις το 1912 όπου το νησί περνάει στην ιταλική κυριαρχία. Η αλλαγή αυτή αποτυπώνεται στην καθημερινότητα της ροδιακής κοινωνίας, ιδιαίτερα σε επίπεδο πολιτισμού. Όπως μαρτυρείται από τον τοπικό Τύπο της εποχής, ιδίως από την έλευση των Ιταλών και έπειτα, στο νησί λαμβάνουν χώρα ποικίλες εκδηλώσεις: μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, χοροί και άλλες.

Είναι η περίοδος που η Ρόδος μετατρέπεται από επαρχιακή πόλη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, σε αστικό κέντρο και θέρετρο για τους Ιταλούς. Όπως μαρτυρείται από τις πηγές, για την τοπική κοινωνία οι Ιταλοί φαντάζουν ως απελευθερωτές και ως εκείνοι που θα βοηθήσουν τους Ρόδιους να ενωθούν με το ελληνικό κράτος. Στο κλίμα αυτό, θέλοντας να αποστασιοποιηθούν από το παρελθόν φαίνεται να υιοθετούν, εν μέρει, την νέα κουλτούρα. Οι μουσικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στην Ευρώπη και κυρίως στην ιταλική χερσόνησο γίνονται σταδιακά μέρος της καθημερινότητας των κατοίκων του νησιού. Οι ίδιοι αρχίζουν να δίνουν περισσότερη προσοχή στην μουσική τους εκπαίδευση και έτσι ιδρύουν φορείς ή μουσικά τμήματα σε ήδη υπάρχοντες συλλόγους. Μάλιστα αυτοί, όπως προκύπτει από τις πηγές, πιθανόν να είναι και οι κύριοι φορείς μουσικής εκπαίδευσης στο νησί.

Αλεξάνδρα Μπαλάντινα, Το ταξίδι της εθνογραφίας στην μετά-COVID εποχή: τάσεις και μετασχηματισμοί στην εθνομουσικολογία πριν και μετά την πανδημία

Με την πανδημία COVID-19 και τους περιορισμούς στις μετακινήσεις και στις κοινωνικές επαφές που επέφερε, η εθνομουσικολογία έρχεται αντιμέτωπη με τα όρια της καθώς κλυδωνίζεται η βάση της, η εθνογραφική επιτόπια έρευνα. Σε αυτήν την παρουσίαση θα συζητήσω πως η εθνογραφική έρευνα στην εθνομουσικολογία

δοκιμάζεται, αναστέλλεται και περιορίζεται με την έξαρση της πανδημίας COVID-19. Θα αναφερθώ και στους προβληματισμούς των εθνομουσικολόγων για το μέλλον της εθνογραφικής έρευνας και τους μετασυστάσεις που ενδέχεται να αφήσει η πανδημία σε αυτήν. Αρχικά θα δώσω έμφαση στην Νέα Επιτόπια Έρευνα (New Fieldwork) στην εθνομουσικολογία η οποία βασίζεται στην βιωματική εμπειρία των ανθρώπων που κάνουν μουσική και θα αναφερθώ επίσης στις σύγχρονες τάσεις της εθνομουσικολογίας που την θέλουν βιωματική, ενσώματη, πολυτοπική, και περισσότερο αναστοχαστική, πολυφωνική και διαλογική. Θα μιλήσω επίσης και για τους σύγχρονους εθνομουσικολόγους οι οποίοι/-ες εμπλέκονται στις καθημερινές μουσικές πρακτικές των δρώντων προσώπων με τους οποίους συνάπτουν στενούς δεσμούς επικοινωνίας, συχνά μέσα από την απόκτηση μουσικών ικανοτήτων και την συμμετοχή τους στην μουσική δημιουργία και πράξη, μια πρακτική η οποία επίσης έχει ανασταλεί με την πανδημία. Θα συζητήσω λοιπόν, πως μια μέθοδος έρευνας που βασίζεται στην βιωματική συμμετοχική παρατήρηση με την βαθιά προσωπική ενσώματη εμπλοκή του/της εθνομουσικολόγου στις καθημερινές μουσικές πρακτικές των δρώντων προσώπων, μπορεί να εφαρμοστεί ή/και να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες διαβίωσης και επικοινωνίας κατά την διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Στην παρουσίαση θα αντλήσω από το προσωπικό μου ταξίδι στην εθνογραφία και θα παρουσιάσω παραδείγματα εθνομουσικολογικής εθνογραφικής έρευνας σε καιρούς πανδημίας.

Δημήτρης Μπρόβας, Νεότερες ενδείξεις για τις πιθανές πηγές της αρμονικής θεωρίας του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου.

Πρόσφατα ολοκλήρωσα τη διδακτορική μου διατριβή, θέμα της οποίας είναι η παρουσίαση και ο σχολιασμός των πηγών που τεκμηριώνουν την αρμονική θεωρία του Ν. Μάντζαρου. Μολονότι ένα μέρος των πρωτογενών πηγών αγνοείται, όσες από αυτές σώζονται μας επιτρέπουν να αποκτήσουμε μια αρκετά καλή εικόνα αυτής της θεωρίας. Ο εντοπισμός, σε άλλους θεωρητικούς, των στοιχείων τα οποία αξιοποίησε ο Μάντζαρος για τη συγκρότηση του αρμονικού του συστήματος, αποτέλεσε πρόκληση διότι στα γραπτά του δεν γίνονται συγκεκριμένες αναφορές σε συγγραφείς και σε συγγράμματα όπου βασίστηκε. Σε προηγούμενη ανακοίνωσή μου (Οκτ. 2018) είχα ήδη αναφέρει ορισμένες πιθανές πηγές της μαντζαρικής αρμονικής θεωρίας. Ωστόσο από τότε μέχρι σήμερα, έχοντας αναδιφήσει αρκετά ακόμη μουσικοθεωρητικά γραπτά των πρώτων δεκαετιών του 19^{ου} αιώνα, εντόπισα εκεί μερικά ακόμη νέα στοιχεία που είναι κοινά με τα γραπτά του Μάντζαρου και στοχεύω να τα παρουσιάσω στη νέα αυτή ανακοίνωση. Τα στοιχεία αυτά, προερχόμενα από συγγράμματα κυρίως αφανών σήμερα θεωρητικών, όπως ο Γερμανός Förster, ο Ιταλός Picchianti, και ο Γάλλος Berton, αποτελούν σημαντικές ενδείξεις ότι ο κερκυραίος συνθέτης άντλησε από αυτά ορισμένες ιδέες του, όπως φαίνεται πως έκανε και με τα συγγράμματα του Βέλγου Momigny. Η εκλεκτικιστική αρμονική θεωρία που προέκυψε από αυτόν τον πολύπλευρο ερανοισμό, ενώ θα μπορούσε να ήταν ένα ετερόκλητο αρμονικό σύστημα αποτελούμενο

από στοιχεία ασύμβατα μεταξύ τους, χαρακτηρίζεται απεναντίας από συνοχή και επαινείται από τους συγχρόνους του Μάντζαρου ως πρωτότυπη και αποτελεσματική.

Μαρία Ντούρου, Ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου και ο Νίκος Αστρινίδης μελοποιούν Ιωάννη Π. Κουτσοχέρα

Ο νομικός, πολιτικός, βουλευτής και πρωτίστως ποιητής και λογοτέχνης Γιάννης Π. Κουτσοχέρας εξέδωσε το 1954 την τρίτη ποιητική του συλλογή με τον τίτλο *Ελληνικές Νύχτες* και τον υπότιτλο «Η θρησκεία της καρδιάς και του ρόδου» στην οποία, σύμφωνα με τον Λεωνίδα Μαργαρίτη, «Η αποκάλυψη του ψυχισμού του Ελλαδικού τοπίου αναδεικνύει την ταύτιση του ανθρώπου με τη φύση που γέννησε στη φαντασία του θεότητες αντίστοιχες κάθε έμφυξης πραγματικότητας και ρυθμούς που ισορροπούν στο χώρο [οι οποίοι διαμορφώνουν] τον χαρακτήρα του Έλληνα που αγαπά το μέτρο, τον ρυθμό και την αρμονία».

Την ίδια χρονιά ο συνθέτης και δάσκαλος Γιάννης Α. Παπαϊωάννου μελοποίησε τρία ποιήματα της εν λόγω ποιητικής συλλογής τα οποία αποτέλεσαν το έργο *Τρία τραγούδια της νύχτας* ΑΚΙ-Ντ 143 για τρίφωνη γυναικεία χορωδία a cappella.

Το 1983 ο πιανίστας, συνθέτης και μαέστρος Νίκος Αστρινίδης συνέθεσε κύκλο πέντε τραγουδιών για φωνή και πιάνο σε ποίηση Κουτσοχέρα. Ο κύκλος υιοθετεί τον τίτλο της ποιητικής συλλογής *Ελληνικές Νύχτες*.

Η συγκριτική μουσικοποιητική ανάλυση κατά παραμέτρους των μουσικών αποδόσεων των ποιημάτων *Βγήκε απόψε το φεγγάρι* και *Οι βαρκούλες και το αγέρι*, τα οποία μελοποιήθηκαν και από τους δύο συνθέτες, επιχειρείται στην παρούσα ανακοίνωση κατόπιν νοηματικής ανάλυσης των ποιημάτων και προσέγγισης της γλώσσας και του ύφους του ποιητή, με κύριο στόχο να διερευνηθεί αν ο στίχος του Κουτσοχέρα θα μπορούσε να αποτελέσει ένα πεδίο «συνάντησης» δύο δημιουργών με διαφορετικό στιλιστικό προσανατολισμό. Τέλος, σκιαγραφείται το ιστορικό πλαίσιο σύνθεσης και εκτέλεσης των έργων αλλά και συγγραφής της ποιητικής συλλογής.

Απόστολος Παληός, Η πιανιστική γραφή του Γιώργου Σισιλιάνου μέσα από τα έργα του για ένα και δύο πιάνο

Στα πλαίσια της προσπάθειας μελέτης και ανάδειξης της συνθετικής αξίας του Γιώργου Σισιλιάνου, που πραγματοποιείται συστηματικά κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες από την ελληνική μουσικολογική επιστήμη, η παρούσα εργασία ασχολείται με την παραγωγή του συνθέτη για το πιάνο θέτοντας υπό εξέταση κατά χρονολογική σειρά τα έργα του για ένα και δύο πιάνο: τα πρώιμα μαθητικά δοκίμια του έτους 1940 σε μία ενότητα που ο ίδιος ο συνθέτης προσδιόρισε ως "*Οι πρώτες μου μουσικές σκέψεις, έργο 1*", και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων συνθέσεις για πιάνο που φέρουν τίτλους και ύφος προερχόμενο από την κλασικορομαντική δυτικο-ευρωπαϊκή παράδοση, όπως άλλωστε και οι τρεις *Σονάτες για πιάνο, έργο 2* (1941-42)· τη σκηνική σουίτα *Ταναγραία, έργο 17* για δύο πιάνο σε εννέα μέρη (1957), η αρχική μορφή της οποίας γράφτηκε για δύο πιάνο και κρουστά ως μουσική μπαλέτου βασισμένη στον ομώνυμο μύθο, με την οποία ο

Σισιλιάνος πραγματοποιεί μια στροφή στην κλασική αρχαιότητα και στην αναζήτηση της ελληνικότητας· τις επίσης ισχυρού περιγραφικού χαρακτήρα *Οκτώ παιδικές μινιατούρες για πιάνο, έργο 23* (1963), μια σειρά σύντομων κομματιών με σατυρικό περιεχόμενο σε υστερορομαντικό ιδίωμα με λεπτές συναισθηματικές αποχρώσεις που εκφράζει μια αμεσότερη βιωματική πλευρά του· τις οκτώ *Etudes Compositionnelles για πιάνο, έργο 32* (1974) που συνοψίζουν ένα μεγάλο μέρος του προβληματισμού και των αναζητήσεών του πάνω σε ζητήματα τεχνικής επί των βασικών μουσικών παραμέτρων αποτελώντας έργο δεξιοτεχνικού χειρισμού ενός ευρύτατου φάσματος τεχνικών υψηλών αισθητικών αξιώσεων· και τέλος, την τριμερή σύνθεση για δύο πιάνο *Αντιθέσεις, έργο 48* (1984) με δημιουργική αφετηρία ένα αναγεννησιακό χρωματικό θέμα του Ορλάντο ντι Λάσσο, όπου εντάσσει δωδεκαφθογγικές τεχνικές, και με το οποίο ολοκληρώνει τις συνθετικές πιανιστικές καταθέσεις του. Η εργασία εξετάζει τα προαναφερόμενα έργα ως προς την πιανιστική γραφή και υφή, το ηχόχρωμα και τα επιλεγμένα εφέ, τη διαλογικότητα στην περίπτωση των έργων για δύο πιάνο, τις τεχνικές δυσκολίες και ιδιαιτερότητες της πιανιστικής παρτιτούρας σε συνάρτηση με τη δομή, τις χρησιμοποιούμενες συνθετικές τεχνοτροπίες και το προγραμματικό περιεχόμενο προκειμένου να διαμορφώσει μία ολοκληρωμένη εικόνα για την εξέλιξη της πιανιστικής γραφής του συνθέτη σε χρονικό ορίζοντα σχεδόν μισού αιώνα και να αποτελέσει έναν εμβριθή ερμηνευτικό οδηγό για τον εκτελεστή.

Λοΐζος Παναγή, *Η δράση του Μανώλη Καλομοίρη στην Κύπρο: Μια πρώτη προσέγγιση.*

Ο Μανώλης Καλομοίρης υπήρξε, αδιαμφισβήτητα, μια από τις πληθωρικότερες μουσικές προσωπικότητες της νεοελληνικής μουσικής. Η πλούσια δραστηριότητά του ως παιδαγωγός, συνθέτης, μουσικοκριτικός και ιδρυτής Ωδείου, δεν περιορίστηκε μόνο στην Ελλάδα αλλά επεκτάθηκε και στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο, με την Κύπρο να αποτελεί σημαντικό προορισμό τόσο του ιδίου όσο και του έργου του. Οι συναυλίες που πραγματοποιούνταν στην Κύπρο από διάφορους τοπικούς οργανισμούς και φορείς περιλάμβαναν έργα του, ενώ ο καθημερινός και περιοδικός τύπος δεν έχανε την ευκαιρία να ενημερώσει το κοινό για τις κατά καιρούς επισκέψεις του αλλά και να φιλοξενήσει κείμενά του. Τα κείμενα που εντοπίζονται προέρχονται από ομιλίες που πραγματοποιούσε κατά την περίοδο των επισκέψεών του, κυρίως στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του «Ελληνικού Πνευματικού Ομίλου Κύπρου», αλλά και από τις εμπειρίες του ως ακροατής από συναυλίες που παρακολουθούσε στο νησί. Επίσης, ως επισκέπτης καθηγητής στο παράρτημα του «Εθνικού Ωδείου» στη Λευκωσία, φρόντιζε να αποτυπώνει σε δημοσιεύματά του τις εντυπώσεις του από την πρόοδο των μαθητών και να εισηγείται διαρκώς νέους τρόπους για τη βελτίωση της μουσικής εκπαίδευσης, ενώ με την παρουσία του ενδυνάμωνε τους δεσμούς που δημιούργησε με επιφανείς μουσικούς του τόπου όπως τον Σόλωνα Μιχαηλίδη και τη Λουλού Συμεωνίδου, με τους οποίους διατηρούσε και αλληλογραφία. Με αυτά ως δεδομένα, η παρούσα ανακοίνωση σκοπό έχει να γνωρίσει στο κοινό την πιο πάνω δραστηριότητα του Καλομοίρη και να

επιχειρήσει να εξετάσει το βαθμό επίδρασής της πάνω στην μουσική πορεία που ακολούθησε η Κύπρος κατά την περίοδο της ύστερης Αγγλοκρατίας.

Βασιλική Παπαχατζοπούλου, *Η συμβολή του «Μουσικού και Δραματικού Συλλόγου Αθηνών», στη διάδοση εθνικής μουσικής συνείδησης μέσα από τη συμμετοχή και τη δραστηριοποίηση γυναικών κατά την πρώτη δεκαετία ίδρυσης του.*

Η ίδρυση του Ωδείου Αθηνών, το 1871, του πρώτου ιστορικά ωδείου που απέκτησε η Ελλάδα, γνωστού τότε ως Μουσικός και Δραματικός Σύλλογος (ΜΔΣ) και η συμβολή του στην καλλιέργεια μιας μουσικοθεατρικής παιδείας και στη διάδοση μουσικής εθνικής συνείδησης είναι ήδη ευρέως γνωστή. Ωστόσο, μέχρι πρόσφατα, αναπάντητα παρέμεναν διάφορα ερωτήματα γύρω από τη γυναικεία συμμετοχή και δραστηριοποίηση μέσα στο Σύλλογο, κυρίως κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του. Η εργασία προσπάθησε να αποσαφηνίσει διάφορες σχετικές πτυχές, όπως ποιό ήταν το ενδιαφέρον των νέων γυναικών για τη μουσική τους καλλιέργεια, ποιές κοινωνικές τάξεις προσέλκυε ο ΜΔΣ, αν υπήρχε συμμετοχή μαθητριών στις συναυλίες του ωδείου, αν οι γυναίκες που δραστηριοποιήθηκαν στον ΜΔΣ ήταν μόνο μαθήτριες, κατά πόσο υπήρχε μουσικό-επαγγελματική διέξοδος για τα κορίτσια της εποχής κ.α. Όπως φάνηκε, η γυναικεία παρουσία δεν περιορίστηκε στις θέσεις μαθητείας, αλλά απαντάται σε όλες τις πτυχές της δραστηριότητας του ΜΔΣ, από τα γυναικεία μέλη (διοικητικού χαρακτήρα) μέχρι και τις ευεργέτριες του συλλόγου, ενώ χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση της πρώτης δασκάλας του ωδείου, της Σοφία Δούδου. Πριν την ανάλυση της γυναικείας παρουσίας στον ΜΔΣ και προκειμένου να διαφανεί η θέση των γυναικών στην Ελλάδα κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, θεωρήθηκε σκόπιμη η συνοπτική παράθεση ιστορικών στοιχείων και η παρουσίαση του ευρύτερου κοινωνικοπολιτικού και οικονομικού πλαισίου, καθώς και ο «μουσικός χάρτης» της Ελλάδας μέσα στον οποίον έκανε την εμφάνισή του ο νεοϊδρυθείς Μουσικός και Δραματικός Σύλλογος. Η εν λόγω θεώρηση αποσκοπεί στο να γίνουν αντιληπτές οι συνθήκες και η ποιότητα ζωής κάτω από τις οποίες ενεργούσαν οι γυναίκες του ΜΔΣ. Τέλος, την εργασία απασχόλησε η συμβολή του ΜΔΣ στη διάδοση μουσικής συνείδησης μέσα από τη συμμετοχή και τη δράση των γυναικών σε αυτόν.

Σπύρος Ρουβάς, *Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος»: Λειτουργία κατά την περίοδο της πανδημίας. Μια πρώτη αποτίμηση και κάποιες σκέψεις για την μετά – COVID εποχή.*

Όταν τον Μάρτιο του 2020 ανακοινώθηκε η αναστολή λειτουργίας όλων των εκπαιδευτικών δομών της χώρας μας, ως μέτρο για την αποτροπή της διάδοσης του κορωνοϊού, ήταν πολύ δύσκολο να καταλάβει κανείς τι θα επακολουθούσε τους επόμενους μήνες.

Όσον αφορά τις συνέπειες αυτής της περιόδου, είναι λίγο νωρίς για να τις κατανοήσουμε, καθώς το φαινόμενο βρίσκεται σε εξέλιξη. Παρόλα αυτά, μπορεί να γίνει μια αποτίμηση της μέχρι τώρα λειτουργίας ιστορικών σωματείων, τα οποία δεν έκαναν τίποτε άλλο, από το να ακολουθήσουν τον φυσικό «νόμο», την φυσική «επιλογή», της προσαρμογής και της εξέλιξης με τα νέα δεδομένα.

Εξ αρχής, η Φ.Ε «Μάντζαρος» με την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης, αλλά και τις εξ αποστάσεως καλλιτεχνικές δράσεις, προσπάθησε να μείνει ζωντανή και παρούσα σε μια περίοδο δύσκολη, αλλά και να διατηρήσει σε υψηλά επίπεδα τη συσπείρωση των μαθητών και μουσικών της, παρά την επιβεβλημένη τότε κοινωνική αποστασιοποίηση. Αυτή η συσπείρωση φαίνεται πως θα είναι και το στοίχημα της μετά COVID εποχής.

Κάθε μείζον γεγονός, πολύ περισσότερο ο COVID, ένα παγκόσμιο γεγονός, αφήνει ισχυρά αποτυπώματα στην καθημερινότητά μας. Με δεδομένο ότι κάθε πρόβλημα αποτελεί και μια ευκαιρία, εκτιμάται ότι είναι ιδιαίτερα ευνοϊκή συγκυρία για τις κερκυραϊκές φιλαρμονικές, ώστε αξιοποιώντας τα σημερινά εργαλεία και το momentum της μετά COVID εποχής, να θέσουν ακόμη περισσότερο τον εαυτόν τους στην υπηρεσία της παγκόσμιας πλέον μπαντιστικής πραγματικότητας, με έμφαση στα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις καινοτόμες δράσεις, ώστε η καθεμία να έχει τη δική της αξιοσέβαστη θέση στο παγκόσμιο καλλιτεχνικό μπαντιστικό γίγνεσθαι.

Καμπάνης Σαμαράς, Ύμνος εις την Ελευθερίαν. Η μουσική και ποιητική αξία σχετικά με την εμβληματικότητα του έργου μέσα από την τέχνη της ενορχήστρωσης του Άλκη Μπαλτά

Το έργο ξεκινά με την γνωριμία με την Ελευθερία που παρουσιάζεται ως Θεά της Ελλάδος, τη βοήθεια που γύρευε από τα ξένα αλλά δεν την έβρισκε ποτέ και συνεχίζει με τις μεγάλες ενότητες σχετικά με την έναρξη της Επανάστασως. Προς το τέλος του έργου ιδιαίτερα σημαντική είναι η ενότητα στην οποία η Ελευθερία συμβουλεύει τους Έλληνες να σταματήσουν τις διχόνοιες, διότι με αυτές μαδάνε οι δάφνες από τις νίκες τους. Είναι ένα μεγαλειώδες, ένα επικό έργο, μία μεγάλη τοιχογραφία της Επανάστασης αν είχαμε το ισοδύναμο της ζωγραφικής.

Η μουσική μορφή του έργου παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον μιας και σε κάθε ωδή ο Ν. Μάντζαρος ακολουθεί μία μουσική διαφορετική από αυτή του Εθνικού Ύμνου, κάτι σαν παραλλαγές, σαν να ξανακούγεται σε άλλες μορφές η ίδια μελωδία. Η ενορχηστρωτική και η χορωδιακή επεξεργασία του έργου αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πρόκληση για τον Άλκη Μπαλτα καθώς στην αρχική του μορφή το πιάνο είχε έναν πολύ απλό συνοδευτικό ρόλο. Χωρίς να αλλάξει καθόλου τις μελωδίες και τις συνηχήσεις που ήθελε ο Μάντζαρος, ο Α. Μπαλτάς επεξεργάστηκε το αρχικό μουσικό κείμενο με το σκεπτικό: η ορχήστρα, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, να αποδίδει μουσικά τις περιγραφές και τα νοήματα του ποιητικού κειμένου. Πρόκειται για μια προγραμματική ενορχηστρωτική αντιμετώπιση που φανέρωσε με αριστουργηματική τεχνική τις εικόνες και τα γεγονότα που αναφέρονται στο ποίημα του Διονυσίου Σολωμού. Χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές που έδωσαν τη δυνατότητα στον ενορχηστρωτή να επαναπροσεγγίσει με μια ανανεωμένη μουσική γλώσσα αυτό το εμβληματικό έργο της ελληνικής λόγιας μουσικής.

Χρύσα Σκαρλάτου, *Η «Ορχήστρα του σταθμού» στη γερμανοκρατούμενη Θεσσαλονίκη (1941-1944).*

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζεται η «Ορχήστρα του Ραδιοφωνικού Σταθμού» που λειτουργούσε στη Θεσσαλονίκη την περίοδο της γερμανικής Κατοχής. Η αγάπη των Γερμανών Ναζιστών για τη μουσική ευνόησε τη μουσική ζωή της Θεσσαλονίκης. Στα πλαίσια της λειτουργίας του ραδιοφωνικού σταθμού της πόλης δημιουργήθηκαν διάφορα σύνολα, όπως χορωδία, ορχήστρα ποικίλης μουσικής, καθώς και η συμφωνική «Ορχήστρα του Ραδιοφωνικού Σταθμού», που προοριζόταν να εκτελεί έργα έντεχνης μουσικής. Η συγκεκριμένη ορχήστρα απαρτιζόταν από Θεσσαλονικείς μουσικούς, ενώ επιφανείς Γερμανοί μαέστροι ανέλαβαν την διεύθυνση της. Οι εντατικές καθημερινές πρόβες για την προετοιμασία της εβδομαδιαίας συναυλίας καθώς και το ευρύ ρεπερτόριο την ανέδειξαν ως ένα αξιόλογο συμφωνικό σύνολο. Σε αρκετές περιπτώσεις η ορχήστρα έδωσε συναυλίες για φιλανθρωπικούς σκοπούς, ενώ οι μουσικοί της ζήτησαν και πέτυχαν να παρουσιάζονται κάθε εβδομάδα στο κοινό των κατοίκων της Θεσσαλονίκης σε ξεχωριστή συναυλία. Συναυλίες της ορχήστρας μεταδόθηκαν μέσω του ραδιοφώνου στη Γερμανία. Παρόλο που η καθημερινή συναναστροφή με τους κατακτητές ενείχε τους κινδύνους της, οι μουσικοί της ορχήστρας είχαν περισσότερες ευκαιρίες για ευνοϊκή μεταχείριση και καλύτερη σίτιση από τους υπόλοιπους πολίτες. Το γεγονός πως οι μουσικοί εξασκούσαν το επάγγελμα που αγαπούσαν σε συνθήκες αυστηρής πειθαρχίας απέδωσε πολύ καλά μουσικά αποτελέσματα. Από την άλλη, η προσέλευση των Θεσσαλονικέων στις συναυλίες βοήθησε να ξεχνούν για λίγο τις δύσκολες συνθήκες που επικρατούσαν και συνέβαλε στη δημιουργία ενός καλλιεργημένου ακροατηρίου.

Θεόφιλος Σωτηριάδης, *Ελληνική Βιβλιοθήκη Σαξοφώνου στο διαδίκτυο.*

Η δημιουργία της «Ελληνικής Βιβλιοθήκης Σαξοφώνου» έγινε από τον Θεόφιλο Σωτηριάδη και προέκυψε ως αντικείμενο μακρόχρονης έρευνας, συλλογής και καταγραφής μουσικών έργων. Το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας ολοκληρώθηκε στο πλαίσιο της διδακτορικής του διατριβής στο Τμήμα Μουσικής Τέχνης και Επιστήμης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ο κατάλογος παρουσιάζει με τρόπο συστηματικό όλα εκείνα τα έργα Ελλήνων συνθετών, Κυπρίων και της Διασποράς που είναι καταγεγραμμένα σε μουσικό κείμενο σε οποιαδήποτε μορφή περιλαμβάνεται σαξοφώνο (ορχηστρικά, σόλο, κονσέρτα κα) και αφορούν κυρίως την έντεχνη μουσική χωρίς χρονικό και τοπικό περιορισμό. Ο κατάλογος δεν περιλαμβάνει έργα που είναι γραμμένα υπό τη μορφή «οδηγών» μελωδικών και αρμονικών κινήσεων ή διέπονται κυρίως από την τέχνη του αυτοσχεδιασμού. Η εργογραφία καλύπτει περίπου έναν αιώνα συνθετικής δημιουργίας (μέχρι σήμερα) και εκτείνεται χωρικά από τη Φιλανδία και τον Καναδά μέχρι τη Νέα Ζηλανδία και την Ουρουγουάη.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό του καταλόγου είναι ο βαθμός δεξιοτεχνικής (όχι ερμηνευτικής) δυσκολίας και κυρίως οι εκπαιδευτικοί στόχοι που εκπορεύονται από το

ίδιο έργο, γεγονός που τον καθιστά χρηστικό εργαλείο για τον κάθε παιδαγωγό. Πέρα από τις βασικές πληροφορίες του κάθε έργου υπάρχουν διαθέσιμοι οπτικοακουστικοί σύνδεσμοι, στοιχεία έκδοσης/επικοινωνίας με τους συνθέτες, δισκογραφία με αναφορά και στους εκτελεστές και πλήθος στατιστικών αναλύσεων. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι βιντεοσκοπημένες συνεντεύξεις συνθετών, ως αυθεντικές μαρτυρίες της σχέσης των δημιουργών με το σαξόφωνο.

Σπύρος Τσιλιμπάρης, *Η λαϊκή μουσική παράδοση των χωριών της Λευκίμμης Κέρκυρας.*
Η εν λόγω παράδοση είναι μακροχρόνια και έφθασε στο απόγειο της ακμής της μεταξύ των ετών 1945 - 1955. Σήμερα έχει εγκαταλειφθεί. Αξίζει να αναφερθεί ότι δεν είχε γίνει ευρύτερα γνωστή πέρα των ορίων της Νότιας Κέρκυρας.

Οι μελωδίες και οι ρυθμοί προέρχονται από την Ελληνική δημοτική μουσική και διαφέρουν ριζικά από τη μουσική (παραδοσιακή και αστική) του λοιπού Κερκυραϊκού χώρου. Δεν υπάρχουν μελέτες ή επαρκείς έγγραφες πληροφορίες για την προέλευση της, ενώ εξαιρετικά ισχνή φαίνεται να είναι η δισκογραφία, όσο και η αποτύπωση κομματιών σε μουσική σημειογραφία. Ορισμένες ηχογραφήσεις έχει διασώσει αλλά και επιμεληθεί ο κ.Κωνσταντίνος Καστρινός, απόγονος εκτελεστών λαούτου.

Αντίθετα, έχουν διασωθεί και ταξινομηθεί πολλά ονόματα λαϊκών μουσικών, βιογραφικά στοιχεία ορισμένων από αυτούς, πληροφορίες για τα μουσικά όργανα και εκτιμήσεις για την πιθανή προέλευσή τους. Η έρευνα παραθέτει τα υπάρχοντα στοιχεία, εξετάζει την προέλευση της μουσικής, συντάσσει και ταξινομεί το ρεπερτόριο και συνάγει συμπεράσματα για τους ρυθμούς, την (μονοφωνική) υφή της και την [αποκλειστικά οργανική] εκτέλεση της. Επίσης αναφέρεται στην ορχήστρα, στα μουσικά όργανα (βιολί και λαούτο) και την πιθανή προέλευσή τους. Τέλος παραθέτει ορισμένα αντιπροσωπευτικά κομμάτια, καταγραμμένα και ενορχηστρωμένα για την παραδοσιακή ορχήστρα από τον υποφαινόμενο.

Κατερίνα Τσιούκρα, *Το χρονικό του Ελληνικού Συνδέσμου Σύγχρονης Μουσικής.*
Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Σύγχρονης Μουσικής (ΕΣΣΥΜ) ιδρύθηκε το 1965 στην Αθήνα. Για μια τουλάχιστον δεκαπενταετία, η παρουσία του στη μουσική ζωή ήταν ιδιαίτερος ενεργή διαμορφώνοντας σε μεγάλο βαθμό την πορεία της σύγχρονης μουσικής στην Ελλάδα. Τομείς όπως οι διεθνείς σχέσεις, η εξασφάλιση οικονομικών πόρων από το εσωτερικό και το εξωτερικό, οι φεστιβαλικές διοργανώσεις και άλλες εκδηλώσεις, η δισκογραφία και φυσικά η εν γένει προώθηση του έργου των Ελλήνων συνθετών απασχολούσαν τα κατά καιρούς διοικητικά συμβούλια, αποτελούμενα από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της σύγχρονης μουσικής στη χώρα. Στην ανακοίνωση αυτή θα παρουσιαστεί το πρώτο χρονικό του ΕΣΣΥΜ, θα εξεταστούν τα αίτια, οι αφορμές της δημιουργίας του και θα αναζητηθούν οι λόγοι της μετέπειτα σταδιακά ασθενέστερης παρουσίας του.

Δημοσθένης Φιστουρής, Από την ελληνική εκκλησιαστική μουσική σε οπερέτες και τραγούδια. Ο Θεόδωρος Σπάθης από το Παρίσι στην Αθήνα, μέσα από διάφορα μουσικά είδη και πέρα από εθνικά σύνορα.

Ο Θεόδωρος Σπάθης, μεγάλωσε μέσα σε ένα μουσικό οικογενειακό περιβάλλον. Ο πατέρας του, Σπύρος Σπάθης (1883-1943) ήταν διευθυντής της χορωδίας του ελληνορθόδοξου καθεδρικού ναού του Αγίου Στεφάνου στο Παρίσι και είχε ασχοληθεί ιδιαίτερα με την εναρμόνιση βυζαντινών ύμνων (ένα από τα πιο γνωστά του έργα είναι η *Θεία Λειτουργία* του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου). Ο Θεόδωρος Σπάθης σπούδασε βιολί με τον Henri Berthelieer και αρμονία-σύνθεση με τον Albert Lavignac στο Ωδείο του Παρισιού. Διακρίθηκε στο Παρίσι, δίνοντας συναυλίες, παίζοντας στην ορχήστρα της Όπερας του Παρισιού, γράφοντας γαλλικά τραγούδια, ενώ παράλληλα αντικαθιστούσε τον πατέρα του στη θέση της προαναφερθείσας ελληνορθόδοξης χορωδίας. Τα fox-trots και οι μελωδίες του εκδόθηκαν από διακεκριμένους μουσικούς εκδοτικούς οίκους, όπως Ricordi και Maurice Senart. Τα *Chansons populaires grecques* που έγραψε, είχαν τύχει ιδιαίτερης αναγνώρισης για τη γοητευτική τους εναρμόνιση. Μετά την επανεγκατάστασή του στην Αθήνα, συνέχισε την καριέρα του, συνθέτοντας τραγούδια, όπερες και οπερέτες, διδάσκοντας μουσική και διευθύνοντας την ανδρική χορωδία του ιερού ναού του Αγίου Γεωργίου Καρίτση στην Αθήνα. Η παρούσα εργασία επιχειρεί να παρουσιάσει τον αθόρυβο αλλά πολυχιδή συνθέτη και μουσικό Θεόδωρο Σπάθη, αυτόν τον Έλληνα της διασποράς που διακρίθηκε σε διάφορα και ποικίλα μουσικά είδη που κυμαίνονται από την τετράφωνη εκκλησιαστική μουσική μέχρι τις όπερες, τις οπερέτες και τα ελαφρά τραγούδια.

Διονύσης Φλεμοτόμος, «Η Φιλαρμονική μας είναι και απέμεινε η μόνη διασκέδασις εις τον τόπον μας». Μουσικές ανάσες στην πολλαπλά δύσκολη Γαλλική Κατοχή της Ζακύνθου.

Η Γαλλική Κατοχή της Ζακύνθου (1 Δεκεμβρίου 1916 – 18 Ιουνίου 1917) ήταν σε όλες τις πτυχές της φοβερά δύσκολη. Οι έντονες πολιτικές αντιθέσεις μεταξύ των Βασιλικών και των Βενιζελικών αποτελούσαν σχεδόν καθημερινό πρόβλημα, με τις ανάλογες εντάσεις και συγκρούσεις. Η πείνα, παράλληλα, μάστιζε το νησί και η στέρηση απειλούσε τους κατοίκους του. Όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Λ. Χ. Ζώης «Οι Ζακυνθινοί είχαν γίνει χορτοφάγοι» και «τα κηπευτικά, και ιδίως τα κουνουπίδια είχαν καταντήσει φαγητά πολυτελείας». Σε αυτό το δύσκολο κλίμα η μοναδική παρηγοριά και διασκέδαση, όπως σημειώνεται στον τύπο, ήταν η Φιλαρμονική. Αυτή, όπως διαπιστώνουμε, ξεφυλλίζοντας τις εφημερίδες της εποχής, όχι μόνο συμμετείχε στις θρησκευτικές και εθνικές εκδηλώσεις, παρέχοντας μια νότα χαράς στους πολλαπλά ταλαιπωρημένους κατοίκους της Ζακύνθου, αλλά έδινε και συναυλίες στην πλατεία, όχι μόνο ψυχαγωγώντας, αλλά και κρατώντας άσβεστη την μουσική παιδεία των πολιτών. Έτσι, συγχρόνως με την Μασσαλιώτιδα, όπου αναγκαστικά σε κάθε επίσημη περίπτωση παιάνιζε, μαζί με τον Ελληνικό, Εθνικό Ύμνο, εκτελούσε στην πλατεία και κομμάτια

κλασικής μουσικής, διατηρώντας την συνέχεια. Οι Ζακυνθinoί για τον λόγο αυτό, κυριολεκτικά από το υστέρημά τους, όταν χρειαζόταν, την ενίσχυαν οικονομικά.

©380

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Η **Πηνελόπη Αβούρη** είναι εκπαιδευτικός, θεατρολόγος και υποψήφια διδάκτωρ του τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο «Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο» στο Τ.Θ.Σ. του Πανεπιστημίου Πατρών και στη «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Τ.Θ.Σ. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Από το 2013 είναι υπεύθυνη λειτουργίας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ζακύνθου. Έχει λάβει μέρος σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια με θέματα που αφορούν τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα και εργασίες της έχουν εκδοθεί στα πρακτικά τους. Το 2019 εκδόθηκε το πρώτο της βιβλίο με τίτλο *Στρουφουλιδωτά. Μελέτες για το Ζακυνθινό θέατρο*.

Η **Κατερίνα Αδαμοπούλου** είναι μουσικός και μουσικοπαιδαγωγός. Κατέχει πτυχίο και δίπλωμα πιάνου με Άριστα Παμψηφεί από το Εθνικό Ωδείο και πτυχίο Αρμονίας από το Ωδείο Φίλιππος Νάκας. Έχει πτυχίο (BSc) με ειδίκευση στο Marketing Communication (Deree College) και μεταπτυχιακό (MA) στο Music Business Management (Westminster University, London). Ειδικεύτηκε στο Orff - Schulwerk στον τριετή κύκλο σπουδών στη Μουσικοκινητική Αγωγή C.Orff (Σχολή Μωραΐτη), ενώ παράλληλα έχει πολυετή πορεία σπουδών στο Ωδείο Athenaem στους τομείς Jazz πιάνο και Jazz τραγούδι. Τα τελευταία δέκα χρόνια εργάζεται ως δασκάλα πιάνου και μουσικοκινητικής αγωγής στη προσχολική εκπαίδευση, καθώς και σε χώρους δημιουργικής απασχόλησης και Ωδεία. Είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα της Μουσικής Παιδαγωγικής στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Η **Λητώ Αλεξάκη** είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι πτυχιούχος του ΤΞΓΜΔ του Ι. Π., ενώ κατέχει και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην Επιστήμη της Μετάφρασης, στην κατεύθυνση: Θεωρία και Διδακτική της Μετάφρασης από το ίδιο Τμήμα. Η διδακτορική της διατριβή, στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Ι. Π., με θέμα *Η Μεταφρασολογική Προσέγγιση της Τραγωδίας Άμλετ του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ με βάση τη Νεοελληνική Μετάφραση του Ιακώβου Πολυλά* υποστηρίχτηκε τον Ιούνιο 2015 και της απονεμήθηκε ο βαθμός «Άριστα». Έχει εκπονήσει μεταδιδακτορική έρευνα με θέμα «Το ποιητικό και μεταφραστικό έργο του Γιώργου Κοτζιούλα» στο ΤΞΓΜΔ.

Ο **Πέτρος Ανδριώτης** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1979. Σπούδασε μουσική (Ανώτερα Θεωρητικά και Βιολί) στο Ωδείο Αθηνών. Συνέχισε τις σπουδές του στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου εκπονώντας διδακτορική διατριβή με θέμα «Η μετάβαση από την prima στη seconda prattica μέσα από την ανάλυση των έξι πρώτων βιβλίων μαδριγαλιών του Claudio Monteverdi». Από το 2004 μέχρι το 2013 δίδαξε Ανώτερα Θεωρητικά της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών του Ιονίου Πανεπιστημίου με την ιδιότητα του λέκτορα επί συμβάσει, ενώ κατά το Ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 δίδαξε Βιολί και Θεωρητικά της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με την ιδιότητα του Ακαδημαϊκού Υποτρόφου. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο ενεργητικό του περιλαμβάνονται δημοσιεύσεις σε συνέδρια και επιστημονικά περιοδικά μουσικολογικού ενδιαφέροντος, καθώς και μια μονογραφία υπό έκδοση με αντικείμενο την Κλασική και Ρομαντική Αρμονία. Διδάσκει Θεωρητικά της Μουσικής και Βιολί στο Ωδείο Αθηνών.

Ο **Παναγιώτης Αποστόλου** γεννήθηκε στη Λάρισα (1975) και είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών (κατεύθυνση Σύνθεσης) του Ιονίου Πανεπιστημίου. Επίσης, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος από το ίδιο τμήμα (ειδίκευση: Σύνθεση Ενόργανης και Φωνητικής Μουσικής), απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ (ειδίκευση: Μουσικολογία – Μουσικοπαιδαγωγική), κάτοχος Διπλώματος Σύνθεσης από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, καθώς και πτυχιούχος των υπολοίπων θεωρητικών αντικειμένων. Ασχολείται συστηματικά με τη μουσική δημιουργία, τη μελέτη, έρευνα και ανάλυση μουσικών έργων, κυρίως του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα, καθώς και τη διδασκαλία. Συνθέσεις του έχουν παρουσιαστεί και διακριθεί σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Η **Ανθή Δαμβουνέλη** γεννήθηκε στην Κρήτη και ζει στην Αθήνα από το 1998. Στην Φιλαρμονική Ρεθύμνου πήρε τα πρώτα μαθήματα μουσικής θεωρίας και κλαρινέτου, όντας μέλος της Δημοτικής Μπάντας. Σπούδασε Μουσικολογία στο ΕΚΠΑ και Εκτέλεση Κλαρινέτου στο Ωδείο Αθηνών. Κατέχει Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών στην Ιστορική Μουσικολογία και Τίτλο Ειδίκευσης στην Εκτέλεση Κλαρινέτου. Εργάζεται στην

Φιλαρμονική του Πειραιά από το 2000 έως σήμερα, ενώ παράλληλα, έχει εργαστεί ως καθηγήτρια κλαρινέτου στη Δημόσια Εκπαίδευση, για πάνω από μια δεκαετία. Έχει πολλάκις επιμορφωθεί σε θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Κοινωνικής Πολιτικής κ.ά, μέσω σεμιναρίων του ΕΚΔΔΑ. Συνθέτει πειραματική μουσική και είναι μητέρα της Ανδρομέδας.

Ο **Παναγιώτης Δασκαλόπουλος** (Αθήνα 1970) είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Ιονίου Πανεπιστημίου. Έχει δημοσιεύσει εργασίες για τον Δημήτρη Μητρόπουλο («Ένα λησμονημένο κείμενο του Δημήτρη Μητρόπουπουλου, *Athens Review of Books*, Ιανουάριος 2014) και τον Ίγκορ Στραβίνσκι («Ο Στραβίνσκι στην Ελλάδα», *Athens Review of Books*, Φεβρουάριος 2020). Επίσης, έχει καταρτίσει την ακόμα ανέκδοτη συναυλιογραφία *Συμφωνικές συναυλίες στην Αθήνα, 1924-1939: Συμβολή στην καταγραφή τους* και έχει γράψει σελίδες για τον Σκαλκώτα, οι οποίες, μεταξύ άλλων, σχολιάζουν πρόσφατες σχετικές εκδόσεις.

Η **Νεκταρία Δελβινιώτη-Βασιλείου** γεννήθηκε το 1981. Το 1998 εισήχθη ενδέκατη στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΕΚ.Π.Α, από όπου αποφοίτησε το 2003 με γενικό βαθμό «Άριστα». Το 1999 έλαβε τα Πτυχία Αρμονίας και Πιάνου με «Άριστα» και το 2004 το Δίπλωμα Πιάνου με «Άριστα παμψηφεί και Α΄ Βραβείο». Είναι κάτοχος του Πτυχίου Βυζαντινής Μουσικής (2008) και του Διπλώματος Βυζαντινής Μουσικής (2010). Έχει εκπονήσει επιτυχώς διδακτορική διατριβή με θέμα την «Προσωπικότητα και τη Δράση του Μανώλη Καλομοίρη μέσα από την Επιστολογραφία του (1939-1962)» (30/06/2021). Εργάζεται ως μόνιμη καθηγήτρια πιάνου στο Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας. Κατέχει την αγγλική, γαλλική και την ιταλική γλώσσα.

Ο **Σπύρος Δεληγιαννόπουλος** διδάσκει Σύνθεση και Πιάνο στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, ανήκων στο Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό. Απόφοιτος και Δρ. Σύνθεσης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ, μεταπτυχιακός απόφοιτος του Goldsmiths – University of London (MMus in Composition), απόφοιτος των σεμιναρίων Σύγχρονης Μουσικής του πανεπιστημίου του Darmstadt, συνεργαζόμενος με τους συνθέτες Helmut Lachenmann, Γιώργο Απέργη, Bryan Ferneyhough, Pierluigi Bilone. Απόφοιτος του Κρατικού και του Σύγχρονου Ωδείου Θεσσαλονίκης (Δίπλωμα πιάνου με Α΄ Βραβείο Εξαιρετικής Επίδοσης, Πτυχίο Φούγκας, Αντίστιξης, Πιάνου και Αρμονίας, όλα με Άριστα Παμψηφεί). Η εργογραφία του περιλαμβάνει περί τους 100 τίτλους, εκ των οποίων σχεδόν όλοι έχουν εκτελεστεί. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών. Τα έργα του εκδίδονται από το Μουσικό Εκδοτικό Οίκο Παπαγρηγορίου – Νάκας.

Η **Ζωή Διονυσίου** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής Παιδαγωγικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μουσική Παιδαγωγική», Συντονίστρια της Θερινής

Ακαδημίας Μουσικής Παιδαγωγικής, Επιστημονική Υπεύθυνη του Επιμορφωτικού Προγράμματος «Μουσική αγωγή στην προσχολική ηλικία» (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ. Ιονίου Πανεπιστημίου). Συντονίζει μια σειρά μουσικών δράσεων του Πανεπιστημίου στην κοινότητα (Μουσική αγωγή για βρέφη και νήπια, διακαλλιτεχνικά προγράμματα σε μουσεία, ομάδα μουσικοπαιδαγωγικών δράσεων του Πανεπιστημίου «Ανέβα μήλο – Κατέβα ρόδι», κ.ά.). Είναι συν-διευθύντρια σύνταξης του περιοδικού *Μουσικοπαιδαγωγικά* (Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση) και μέλος επιστημονικών επιτροπών πολλών συνεδρίων και διεθνών περιοδικών. Έχει συν-συγγράψει δύο βιβλία, έχει επιμεληθεί δύο Αποθετήρια μουσικοπαιδαγωγικού περιεχομένου και έχει δημοσιεύσει περισσότερα από εξήντα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων.

Ο **Κώστας Ζερβόπουλος** γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1970, όπου και ξεκίνησε μαθήματα μουσικής. Διπλωματούχος φλαουτίστας, σπούδασε μουσικολογία και μουσική παιδαγωγική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και έλαβε το Διδακτορικό του Δίπλωμα στη Μουσικολογία από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Καθηγητής μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση από το 1998, διετέλεσε Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Κέρκυρας (2012-2017), του Γυμνασίου Λ.Τ. Κασσιόπης (από το 2017) και Αρχιμουσικός στη Φιλαρμονική “Σπύρος Σαμάρας” (από το 2012). Ως μουσικολόγος έχει πραγματοποιήσει ομιλίες σε διάφορα συνέδρια, μετέχει σε -υπό εξέλιξη- έργο καταγραφής των μουσικών αρχείων φιλαρμονικών των Επτανήσων και έχει επιμεληθεί την έκδοση όλων των μελοποιήσεων του *Ύμνου εις την Ελευθερίαν*.

Ο **Γιώργος Ζούμπος** τελείωσε το 2^ο Γυμνάσιο Αρρένων της Κέρκυρας το 1976 και το 1980 το Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Πάτρας. Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου κατά τα έτη 2000-2004 με τον καθηγητή κ. Νίκο Καραπιδάκη και θέμα: «Τα Μαθηματικά στην Ιόνιο Ακαδημία (1824-1864)» Από το 1983 εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το 2011 είναι διευθυντής του 2^{ου} Γενικού Λυκείου της Κέρκυρας. Στα κύρια ερευνητικά του αντικείμενα είναι ο Μεσοπόλεμος, θέματα πολιτισμού, η ιστορία του εργατικού κινήματος και η ιστορία των επιστημών. Έχει δημοσιεύσει εργασίες σε εφημερίδες, περιοδικά, συλλογικούς και αυτοτελείς τόμους και πρακτικά συνεδρίων.

Η **Χριστίνα Καλλιαρίδου** είναι μέλος ΕΕΠ στο ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου, εκπαιδευτικός μουσικής με υπερεικοσαετή εμπειρία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και διευθύντρια χορωδίας. Απόφοιτος του ΤΜΣ του ΑΠΘ και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Διεύθυνση Παιδικής και Σχολικής Χορωδίας από το ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου, με ολοκληρωμένες ωδειακές σπουδές στο πιάνο, το φαγκότο και τα ανώτερα θεωρητικά. Από το 2010 έχει την καλλιτεχνική διεύθυνση της Χορωδίας Κέρκυρας, επιβλέποντας 5 χορωδιακά τμήματα: Ανδρική, Παιδική, Τμήματα Προετοιμασίας, Αγοριών, Γυναικεία. Ανέπτυξε πλούσια εκπαιδευτική και συναυλιακή

δραστηριότητα και πέτυχε διακρίσεις με την Ανδρική και την Παιδική Χορωδία σε διεθνείς χορωδιακούς διαγωνισμούς. Το 2016 δίδαξε και διηύθυνε σε χορωδιακό φεστιβάλ στο Jacksonville της Florida, ως προσκεκλημένη μαέστρος της Jacksonville Children's Chorus. Από το 2018 επιμελείται τη λειτουργία της ειδίκευσης «Διεύθυνση Παιδικής, Σχολικής και Νεανικής Χορωδίας» στο ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Η **Μαγδαληνή Καλοπανά** είναι Μουσικολόγος (PhD), Εκπαιδευτικός (MSc) και οργανίστα (Dip). Αριστούχος κάτοχος Ενιαίου Τίτλου Μουσικών Σπουδών Μεταπτυχιακού Επιπέδου του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (υπότροφος Α. Παπαδάκη, Αριστείο Πρυτανείας) και Διδάκτωρ Μουσικολογίας του ίδιου Ιδρύματος (υπότροφος ΙΚΥ). Επίσης κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών (MSc) στην Εκπαίδευση (Αριστείο επίδοσης). Έχει διατελέσει μεταξύ άλλων Μουσικολόγος της Μεγάλης Μουσικής Βιβλιοθήκης «Λίλιαν Βουδούρη» του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών (1996-1997), ραδιοφωνικός παραγωγός του Γ Προγράμματος (1998-2001), Σύμβουλος Πολιτιστικών της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων (2001-2003) και Σύμβουλος Μουσικολόγος της 6ης Biennale Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου (2003). Το 2019 επιλέχθηκε ως Σύμβουλος Μουσικής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και το 2020 ως Εκπρονήτρια και Επιμορφώτρια στα νέα Προγράμματα Σπουδών. Τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2020 και 2020-2021 συνεπικούρησε στη διδασκαλία μαθημάτων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών (Εισαγωγή στη Θεατρική Αγωγή, Θίασος). Το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 βρίσκεται με απόσπαση στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής των περιοδικών εκδόσεων *Πολυφωνία* και *Επιστημονική Επετηρίδα Εκπαιδευτικών Κορινθίας*. Έφορος του Συλλόγου Δ. Δραγατάκη και Επιμελήτρια του Αρχείου Δ. Δραγατάκη, μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας. Έχει συμμετάσχει ως σύνεδρος σε Διεθνή συνέδρια (Βελιγράδι, Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Leuven, Κέρκυρα, Βουδαπέστη κ.ά.) και έχει δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά, φωτίζοντας πτυχές και αλληλεπιδράσεις της έντεχνης ελληνικής μουσικής (βλ. σχ. <https://en.uoa-gr.academia.edu/MagdaliniKalopana>). Η πολυετής έρευνά της αποτυπώνεται στην πρόσφατη έκδοση: Καλοπανά, Μαγδαληνή. *Συστηματικός και Βιο-βιβλιογραφικός Κατάλογος Έργων Δημήτρη Δραγατάκη*. Αθήνα: Φ. Νάκας, 2019 (ISBN 978-960-290-669-9).

Η **Μαρία Καπκίδη** είναι Πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ με μεταπτυχιακά στην «Βυζαντινή Μουσικολογία» και την «Λαογραφία και Εκπαίδευση» από το ΕΚΠΑ. Σήμερα είναι Υποψήφια Διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Παράλληλα ασχολείται με τη γενικότερη δισκογραφία του γραμμοφώνου και συνεργάζεται με τον Ομ. Καθ. Hugo Strötbaum. Κατέχει τα πτυχία Αρμονίας, Αντίστιξης, Φυγής και Πιάνου, ενώ έχει παρακολουθήσει τα προγράμματα της «ειδικής αγωγής» (ΕΚΠΑ) και *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο: Ιστορία - Δίκαιο -*

Λατρεία (ΑΠΘ) λαμβάνοντας τα αντίστοιχα πιστοποιητικά. Λαμβάνει μέρος σε ελληνόφωνα και διεθνή Συνέδρια και αποτελεί μέλος των εξής συλλόγων: Ελληνική Μουσικολογική Εταιρεία, Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία, Σύλλογος Φίλων Ελληνικής Μουσικής, *American Association for Recorded Sound Collections* (ARSC) και *International Society for Christian Orthodox Church Music* (ISCOCM) της Φινλανδίας.

Ο **Κώστας Καρδάμης** είναι μουσικολόγος και υπηρετεί ως αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Οι ερευνητικές δραστηριότητές του αφορούν στη μουσική της Ελλάδας των νεωτέρων χρόνων, καθώς και στην όπερα και το μουσικό θέατρο. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι διευθυντής του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, και μέλος της συντακτικής ομάδας του περιοδικού *Νέος Μουσικός Ελληνομνήμων* και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Η **Γεωργία Κονδύλη**, γεννήθηκε στην Πάτρα όπου ξεκίνησε τη μουσική της εκπαίδευση. Το 1999 αποφοίτησε από το ΤΜΣ του Ιονίου Παν/μίου. Με υποτροφία του Ιδρύματος «Μιχελή» απέκτησε τον μεταπτυχιακό της τίτλο από το Université Paris8. Το 2005 της απονεμήθηκε ο τίτλος του διδάκτορα από το Université François Rabelais ενώ η διδακτορική της διατριβή εκδόθηκε στη Γαλλία (2012). Έχει πάρει μέρος σε επιστημονικά συνέδρια και άρθρα της με θέμα το μουσικό θέατρο έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά. Δίδαξε στο Τ.Θ.Σ. του Παν/μίου Πελοποννήσου (2005- 2008) και του Παν/μίου Πατρών (2008-2010), στο Τμήμα Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ στο Ρέθυμνο (2009-2019). Έχει, επίσης, διδάξει στην ΠΕ, στη ΔΕ αλλά και στα ΔΙΕΚ και στα ΣΔΕ Συνεργάζεται με το ΙΜΣ, παράρτημα του ΙΤΕ στο Ρέθυμνο.

Η **Άννα Μεσαναγρενού** είναι απόφοιτη (2021) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδίκευση στον τομέα των Μουσικών Επιστημών. Η έρευνα της σχετίζεται κυρίως με την μουσική δραστηριότητα στη Ρόδο κατά την περίοδο της Ιταλοκρατίας (1912-1943), ωστόσο έχει καταπιαστεί και με άλλα μουσικολογικά ζητήματα. Έχει ασχοληθεί με την διδασκαλία μουσικής σε παιδιά διαφόρων ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων και παιδιών με ειδικές ανάγκες ενώ παράλληλα έχει συνεργαστεί με το τμήμα εκδόσεων του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Έχει υπάρξει για αρκετά συναπτά έτη μέλος σε χορωδιακά σχήματα και στα ενδιαφέροντά της εμπίπτουν η σύνθεση μουσικής και στίχων.

Η **Αλεξάνδρα Μπαλάντινα** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Εθνομουσικολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και διδάσκει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών. Έχει κάνει εθνογραφική έρευνα στο Ιράν, στη Βόρεια Μακεδονία, στην Ιρλανδία και στην Ελλάδα. Ειδικεύεται

στις γεωγραφικές περιοχές της Μέσης Ανατολής, των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης. Στα επιστημονικά μου ενδιαφέροντα συγκαταλέγονται: η εθνογραφική έρευνα, η μεθοδολογία έρευνας στην εθνομουσικολογία, η κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία, η ενσώματη εθνομουσικολογία, η μουσική επιτέλεση ως εργαλείο έρευνας και αντικείμενο μελέτης, μουσική και Ισλάμ, μουσική λογοκρισία, μουσική και πολιτική, μουσική και κορονοϊός. Στα μουσικά είδη που έχει ερευνήσει, γράψει και διδάξει συγκαταλέγονται η κλασική μουσική της Μέσης Ανατολής (κυρίως Αραβική, Ιρανική και Τουρκική), Βαλκανική hip-hop, Ελληνική λαϊκή μουσική και Ιρλανδική παραδοσιακή μουσική.

Ο **Δημήτρης Μπρόβας**, γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και σπούδασε στην Κέρκυρα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου). Η διπλωματική του εργασία, υπό την επίβλεψη του Χάρη Ξανθουδάκη, πραγματεύεται τις επεξεργασίες των *partimenti* του Fenaroli από τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο. Πάνω στο ίδιο θέμα έχει δώσει διαλέξεις κι έχει κάνει ανακοινώσεις σε συνέδρια, τόσο στην Κέρκυρα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών) όσο και στην Αθήνα (Μέγαρο Μουσικής). Άρθρα του έχουν δημοσιευτεί στα περιοδικά *Μουσικός Λόγος*, *Νέος Μουσικός Ελληνομνήμων*, και *Πόρφυρας*. Ασχολείται επίσης με τη μελέτη και καταγραφή της νεοελληνικής μουσικής ορολογίας. Από το 2004 είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Ιονίου Πανεπιστημίου. Η διδακτορική του διατριβή, η οποία μόλις ολοκληρώθηκε, έχει θέμα τη μαντζαρική μέθοδο διδασκαλίας της αρμονίας. Παράλληλες δημοσιεύσεις ορισμένων συμπερασμάτων που προέκυπταν κατά την εκπόνηση της εν λόγω διατριβής υπάρχουν στα πρακτικά του 7^{ου} και του 10^{ου} Διατμηματικού Μουσικολογικού Συνεδρίου (2015 και 2018 αντίστοιχα).

Η **Μαρία Ντούρου** είναι Μουσικολόγος, συνθέτρια, φιλόλογος. Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του ΕΚ.Π.Α με έμφαση στην Ιστορική-Συστηματική Μουσικολογία. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο του έργου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (επιβλ. καθ.: Ο. Ψυχοπαίδη Φράγκου) και έχει τιμηθεί με τη 'Δωρεά σε μνήμη Γ. Α. Παπαϊωάννου' του τμήματος Κληροδοτημάτων του Α.Π.Θ. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου. Σπούδασε σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris (καθ. Υ. Taira) και στο Ωδείο Athenaeum (καθ. Κ. Βαρότσης). Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό για το μάθημα 'Ευρωπαϊκή Μουσική Ιστορία' των Μουσικών Γυμνασίων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Υπηρέτησε τον θεσμό των Μουσικών Σχολείων (2001-2017) και διετέλεσε Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας (2011-2017). Δίδαξε 'Θεωρητικά της Μουσικής' στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης

‘Επιστήμη της Μετάφρασης’ του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια με θέμα «Αποδίδοντας μουσικά τον Καβάφη» (επιβλ. καθ.: Ι. Παπαδάτος) και μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τ.Μ.Σ. του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο ‘Ανώτερα Θεωρητικά και Σύνθεση’.

Ο **Απόστολος Παλής** γεννήθηκε στην Καρδίτσα το 1979. Πτυχιούχος και αριστούχος διδάκτορας Μουσικολογίας από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Διπλωματούχος των Ανωτάτων Μουσικών Ακαδημιών Βερολίνου και Λειψίας με σολιστικό δίπλωμα πιάνου και master. Ως σολίστ πιάνου εμφανίστηκε στις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών του κόσμου, συμπράξεις με πολλές ορχήστρες και ηχογραφήσεις, μεταξύ άλλων και έργων Ελλήνων δημιουργών. Στο μουσικολογικό πεδίο ανακοινώσεις στα πεδία της ιστορικής μουσικολογίας, της ανάλυσης και της μουσικής ερμηνείας και εκτέλεσης σε μουσικολογικά συνέδρια σε Ελλάδα και εξωτερικό, ημερίδες, άρθρα και δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά και μουσικά περιοδικά και λήμμα στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Grove Music Online. Έχει διδάξει στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών του ΠΑΜΑΚ και του ΕΚΠΑ.

Ο **Λοΐζος Παναγή** αποφοίτησε από το «Παγκύπριο Γυμνάσιο» και το «Μουσικό Λύκειο» Λευκωσίας και ακολούθησε σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Έλαβε Πτυχίο και Μεταπτυχιακό στην κατεύθυνση της Μουσικολογίας, ενώ το 2018 υπέβαλε πρόταση διδακτορικής διατριβής με θέμα «Η Έντεχνη Μουσική Δραστηριότητα στην Κύπρο από το 1935 έως το 1947 μέσα από τον κυπριακό καθημερινό και περιοδικό τύπο της εποχής». Κείμενά του συναντώνται στον κυπριακό τύπο, ενώ μελέτες του δημοσιεύθηκαν σε συλλογικούς τόμους και μουσικολογικά περιοδικά. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η έντεχνη μουσική στην Κύπρο κατά την Αγγλοκρατία, η ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής και η ζωή και του έργου του Κύπριου Μουσουργού Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Η **Βασιλική Παπαχατζοπούλου** είναι απόφοιτη του τμήματος Μουσικών σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου - κατεύθυνση Μουσικών Επιστημών (2021), ενώ έχει λάβει με άριστα το πτυχίο αρμονίας από το Ιόνιο Ωδείο (2018). Κατά την πρακτική άσκηση της, στο πλαίσιο του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, εργάστηκε στο αρχείο του Ωδείου Αθηνών (2019), ενώ πλέον ασχολείται με τη συγγραφή και επιμέλεια μουσικών προγραμμάτων συναυλιών ως συνεργάτιδα του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Στο επίκεντρο της διπλωματικής της εργασίας βρίσκεται η γυναικεία συμμετοχή και δραστηριοποίηση στον Μουσικό και Δραματικό Σύλλογο Αθηνών, το γνωστό στις μέρες μας, Ωδείο Αθηνών, την πρώτη δεκαετία της ίδρυσής του (1871-1881/82).

Ο **Λαμπρογιάννης Πεφάνης** είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚ.Π.Α, βιολιστής και συνθέτης. Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής

Εταιρείας, έχει δημοσιεύσει μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια, ενώ έχει διδάξει σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Είναι συγγραφέας (με τον Στέφανο Φευγαλά) της τρίτομης έκδοσης *Μουσικές Καταγραφές* (Παπαρηγορίου-Νάκας 2014, 2017 και 2020), του βιβλίου *Καριώτικος - Εκδοχές του ικαριώτικου οργανικού σκοπού* (Παπαρηγορίου - Νάκας, 2017), καθώς και (με τον Γεράσιμο Γαλανό) της δίτομης έκδοσης *Λόγια Κεφαλληνιακή Μούσα, έργα Κεφαλλήνων συνθετών 19ου και 20ού αιώνα* (Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων 2015, 2016). Ως βιολιστής έχει ηχογραφήσει 30 ανέκδοτα χοροτραγούδα της Κεφαλονιάς (Γάλιος, 2010).

Ο **Σπύρος Ρουβάς** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1977. Σπούδασε μουσική στη Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος» και στα Ωδεία Κέρκυρας και Ιόνιο, απ' όπου έλαβε πτυχία Αρμονίας, Αντίστιξης, Ενοργάνωσης Πνευστών και Διεύθυνσης Μπάντας, Φούγκας, Δίπλωμα Σύνθεσης και Δίπλωμα Τρομπονιού. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Σύνθεση και κάτοχος του Diploma ALCM in Conducting του London College of Music. Επίσης σπούδασε Διεύθυνση Μπάντας στην Libera Accademia DAS, της Associazione Musicale Amadeus, στο Fermo της Ιταλίας. Έχει συνθέσει έργα για μπάντα, συμφωνική ορχήστρα, σύνολα μουσικής δωματίου, φωνητική μουσική, μουσική για παιδικό θέατρο και σχολικές παραστάσεις, σχολικά τραγούδια κ.α. Επίσης έχει μεταγράψει για μικρά και μεγάλα σύνολα πνευστών έργα πολλών συνθετών της Επτανησιακής Σχολής, με στόχο την ανάδειξη και διάδοση του έργου τους. Το έργο του *Prelude for Meditation*, για συμφωνική μπάντα, μοιράστηκε το 2ο βραβείο στον Α' Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σύνθεσης πρωτότυπου έργου για Μπάντα που διοργάνωσε το 2014 η Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος», ενώ έχει πολλές συμμετοχές σε διεθνείς διαγωνισμούς Σύνθεσης. Από το 2003 υπηρετεί ως καθηγητής μουσικής στην Α'/θμια Εκπαίδευση, ενώ από το 2004 διδάσκει Ανώτερα Θεωρητικά στο Ιόνιο Ωδείο και από το 2019 στο Ωδείο Κέρκυρας. Από το 2004 ως το 2017 υπηρέτησε ως Αρχιμουσικός στον Φιλαρμονικό Σύλλογο Σκριπερού. Τον Ιανουάριο του 2014 προσελήφθη ως Υπαρχιμουσικός στη Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος», ενώ από τον Ιούνιο του 2019 είναι Αναπληρωτής Αρχιμουσικός. Επίσης, από τον Σεπτέμβρη του 2018 είναι Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Κέντρου Επτανησιακής Μουσικής και Πολιτισμού της Χορωδίας Κέρκυρας. Έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε Συνέδρια καθώς και ομιλίες για διάφορα ιστορικά και επιστημονικά θέματα που αφορούν το χώρο της Μπάντας, ενώ αρθρογραφεί στον τοπικό τύπο με θεματολογία Μπάντα - Μουσική - Κοινωνία - Εκπαίδευση. Είναι μέλος του Πανελληνίου Συλλόγου Αρχιμουσικών (ΠΑΣΥΔΑΥΦΟ) και της WASBE (World Association of Symphonic Bands and Ensembles). Είναι Υποψήφιος Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με θέμα της διατριβής: *Έργα για Σύνολα Πνευστών: Έρευνα, Επεξεργασία/Διασκευή, Εκδοτική Επιμέλεια και Εκτέλεση*.

Καμπάνης Σαμαράς. Ιδιότητες: Διευθυντής Συμφωνικής Ορχήστρας-Όπερας, Διευθυντής Χορωδίας, Συνθέτης-Ενορχηστρωτής, Μέλος της ΕΕΜ & Ένωσης-Βουλγάρων-Συνθετών, Σολίστ Πιάνου, Καλλιτεχνικός Διευθυντής Ωδείων, Καθηγητής Μουσικής στην Εκπαίδευση, Συγγραφέας Βιβλίων, Καθηγητής Φυσικής (απόφοιτος του Α.Π.Θ.).

Σπουδές-Τίτλοι: Διδάκτωρ Σύνθεσης (Τμήμα Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου), Δίπλωμα Σύνθεσης με τίτλο Magister Artium (Ανώτατη-Κρατική-Μουσική Ακαδημία Σόφιας Ρανκο-Vladigerov) Βαθμός-Άριστα-Παμψηφεί (2004), Δίπλωμα Διεύθυνσης Συμφωνικής Ορχήστρας-Όπερας με τίτλο Magister Artium Βαθμός-Άριστα-Παμψηφεί (2003). Ωδειακές Σπουδές: Δίπλωμα Σύνθεσης (Άριστα Παμψηφεί & Διάκριση), Δίπλωμα Πιάνου (Άριστα-Παμψηφεί). Άλλες Πανεπιστημιακές Σπουδές: Πτυχίο Φυσικής Α.Π.Θ.

Ξένες Γλώσσες: Γερμανικά, Βουλγάρικα, Σερβοκροάτικα, Αγγλικά.

Συνθετικό έργο: Έχει συνθέσει περισσότερα από 70 συμφωνικά και έργα μουσικής δωματίου.

Καλλιτεχνική δραστηριότητα με την ιδιότητα Διευθυντή Ορχήστρας: Έχει διευθύνει πολλές συμφωνικές ορχήστρες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι Ιδρυτής και Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Νέας Συμφωνικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης και του οργανικού συνόλου Imperfectio σύγχρονης μουσικής.

Η **Χρύσα Σκαρλάτου** του Περικλή είναι απόφοιτος και διδάκτωρ ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Έχει πραγματοποιήσει πολλές δημοσιεύσεις σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά και παιδαγωγικά συνέδρια. Οι μουσικές σπουδές της συμπεριλαμβάνουν ανώτατα θεωρητικά, πιάνο και φωνητική. Γνωρίζει την αγγλική, την ισπανική, την γαλλική και την γερμανική γλώσσα. Στη διάρκεια της εικοσιπενταετούς καριέρας της ως καθηγήτριας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχει εκπονήσει πολλά πολιτιστικά, περιβαλλοντικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Στις επιμέρους δραστηριότητές της συγκαταλέγονται ομιλίες σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές με θέμα την ιστορία της μουσικής ζωής της Θεσσαλονίκης. Είναι μέλος της Διεθνούς και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Ο **Θεόφιλος Σωτηριάδης** (www.theofilosotiriades.com) είναι απόφοιτος του τμήματος Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Παράλληλα σπούδασε σαξόφωνο με διακρίσεις και υποτροφίες στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, στη Γαλλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (μεταπτυχιακές σπουδές). Η ανάπτυξη και διάδοση του ελληνικού σαξοφώνου αποτελεί κεντρικό άξονα της καλλιτεχνικής και παιδαγωγικής του δράσης μέσω εκτενών ηχογραφήσεων, επίσημων συμμετοχών σε διεθνή φεστιβάλ σύγχρονης μουσικής και επιστημονικής έρευνας (υποψήφιος διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας). Διδάσκει σαξόφωνο στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και στο Δημοτικό Ωδείο Θέρμης όπου διευθύνει πολυμελή ορχήστρα σαξοφώνων. Είναι επιστημονικός συνεργάτης στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Ο **Σπυρίδων Τσιλιμπάρης** γεννήθηκε στο Σκριπερό Κέρκυρας και τις πρώτες μουσικές του γνώσεις έλαβε από την τοπική Φιλαρμονική. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες, Πιάνο και Σύνθεση. (PhD - University of Surrey). Υπηρέτησε ως καθηγητής Μέσης εκπαίδευσης, καθηγητής πιάνου και θεωρητικών σε διάφορα Ωδεία και, κατά καιρούς, μαέστρος χορωδίας και μπάντας. Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει ποικιλία συνθέσεων οργανικής και φωνητικής μουσικής καθώς και διασκευές έργων για χορωδιακά και οργανικά σύνολα διαφόρων συνδυασμών και επιπέδων. Επίσης κατέγραψε με μουσική σημειογραφία 90 τραγούδια της Κερκυραϊκής μουσικής παράδοσης και ερεύνησε το παραδοσιακό μουσικό ιδίωμα των χωριών της Λευκίμμης Κέρκυρας.

Η **Κατερίνα Τσιούκρα** είναι μουσικολόγος, απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου και υποψήφια διδάκτωρ στο ίδιο τμήμα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην ιστορία της νεοελληνικής μουσικής και ειδικότερα στον μουσικό μοντερνισμό. Συνεργάζεται με το Κέντρο Σύγχρονη Μουσική Έρευνας (ΚΣΥΜΕ) και το Κέντρο Ερευνών και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών (ΚΕΤΩΑ) και συμμετέχει ενεργά στο σύνολο των ερευνητικών και καλλιτεχνικών τους δράσεων.

Ο **Στέφανος Φευγαλάς** είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συνθέτης και πιανίστας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΕΚΠΑ), πτυχιούχος του προγράμματος *Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό* (ΕΑΠ), διπλωματούχος του Π.Μ.Σ. *Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες* (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) και διπλωματούχος του Π.Μ.Σ. *Δημόσια Ιστορία* (ΕΑΠ). Είναι κάτοχος διπλώματος Σύνθεσης και των πτυχίων Πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης, Φούγκας και Βυζαντινής Μουσικής. Μέρος των μελετών του έχει δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια, ενώ είναι συγγραφέας (με τον Λαμπρογιάννη Πεφάνη) της τρίτομης έκδοσης *Μουσικές Καταγραφές* (Παπααρηγορίου-Νάκας 2014, 2017 και 2020), καθώς και του βιβλίου *Καριώτικος-Εκδοχές του ικαριώτικου οργανικού σκοπού* (Παπααρηγορίου-Νάκας 2017).

Ο **Δημοσθένης Φιστούρης** είναι εντεταλμένος διδάσκων στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ιστορία της Όπερας και Λυρικό τραγούδι) και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου (φωνητική τεχνική-ορθοφωνία). Επιπλέον, είναι βασικός εκπαιδευτής σε ένα πρόγραμμα δια βίου εκπαίδευσης e-learning στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με θέμα την *Ιστορία της Όπερας*. Έχει δημοσιεύσει σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια. Είναι διδάκτωρ ιστορικής και συστηματικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Είναι κάτοχος διπλωμάτων μονωδίας, βυζαντινής μουσικής, αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας. Επίσης έχει αποφοιτήσει από τη σχολή Μεταλλειολόγων Μεταλλουργών του ΕΜΠ.

Ο Διονύσης Φλεμοτόμος είναι λογοτέχνης και ερευνητής της Επτανησιακής ιστορίας. Υπηρέτησε σαν υπεύθυνος πολιτιστικών θεμάτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Ζακύνθου και ήταν αρχισυντάκτης του λογοτεχνικού περιοδικού *Περίπλους*, ενώ τώρα αποτελεί μέλος της συντακτικής ομάδας του επίσης λογοτεχνικού περιοδικού *Ο Κόντε Σπουργίτης*. Έχει εκδώσει ποιητικές συλλογές και μελέτες. Έχει λάβει μέρος σε συνέδρια και ημερίδες και εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά, εφημερίδες, τιμητικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων. Το 2005 εκπροσώπησε την Ελλάδα, σαν ποιητής, στην 51^η Biennale της Βενετίας.



***Μουσική Δημιουργία και Πράξη στη Νεώτερη Ελλάδα
Τιμώντας τον Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο
(1872-2022)***

Κέρκυρα, 8-10 Απριλίου 2022

Συνδιοργάνωση

Εργαστήριο Ελληνικής Μουσικής
Τμήματος Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου,
Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας

Επιστημονική Επιτροπή

Πάνος Βλαγκόπουλος
Δήμος Δημητριάδης
Κώστας Καρδάμης
Ιωσήφ Παπαδάτος
Αναστασία Σιώψη

Οργανωτική Επιτροπή

Σπύρος Παδοβάς
Σπύρος Δεληγιαννόπουλος
Κερκύρα Ασπιώτη
Νάσια Ζερβοπούλου
Κώστας Σουέρεφ

